

Joško Božanić
Komiža

RUPA U ŽELJEZNOJ ZAVJESI III.

UDK 800.87.801.1.

*Rad primljen za tisak 1. travnja 1993.
Čakavska rič, Split, 1993, br. 2.*

RJEČNIK

Kratice u rječniku

A	– akuzativ	impf	– imperfektivan
adj.	– pridjev	iron.	– ironijski
adv.	– prilog	inf.	– infinitiv
aor.	– aorist	l	– lice
conj.	– veznik	m	– muški rod
dem.	– deminutiv	n	– srednji rod
engl.	– engleski	nar.	– narativan
euf.	– eufemizam	part.	– čestica
f	– ženski rod	pf	– perfektivan
fig.	– preneseno značenje	pl	– množina
G.	– genitiv	plt	– pluralia tantum
gl.	– glagol	praeos	– prijedlog
indekl.	– indeklinabilno	pron	– zamjenica
interj.	– uzvik	sg	– jednina
imper.	– imperativ	sgt	– singularia tantum

Napomena: Prvi broj u zagradama označuje broj priče, a drugi broj stranice u Čakavskoj riči 1992/2 ili 1993/1.

àbalon, –a m – vrsta školjke iz meksičkog akvatorija, nalik petrovu uhu, ali mnogo veća: Tōti Meksikōnci nēru *àbalone* (4, 95).

àcident, –a m (engl. accident) – događaj.

ajdènikal, adv. (engl. identical, neadaptiran anglizam): Pianōza ti je isto kako Palagrūza, sōmo ca je mājno i nīzjo, a Palagrūza je visjo i vèčo, ali *ajdènikal* sèjm, isti, isti skūj (2, 76).

agvantât, –ôn pf – 1. prihvatiti rukama, zagrabit; 2. potegnuti, privući sebi; 3. istrpjeti, izdržati: jō son finl u zātvor u Vīsù. I tāmō son *agvantôl* sedandesēt i tri dōna u parzūn (9, 26).

ājland, –a m (engl. island) – otok: da kakō se zovē oni nāmō *ājland*, ona izula (2, 76).

akōzât / akuzât se, –uzôn pf – postati vidljiv, pojaviti se na vidjelo: bit će se *akōzâle* rībe na Tresjāvac (5, 98); Cěkomo vapōr da se *akuzôl* jer nēcemo mī u Komīzu prī vapōra (5, 102).

àla, part, – ajde: *Àla* bŭta jīdra (1, 67); i ondā *àla* pul kōće (1, 67); i ondā *àla* cīlu nŭc hođit (1, 70).

alavīja, adv. 1. dobro; 2. sasvim, potpuno: Nīsmō se *alavīja* u Parīz ni istepīli (1, 69); 3. dostatno: Nīsmō imāli *alavīja ni* kōmpasa, ni nīsta nīsmō imāli (1, 67).

alerŭj, –rōja m – sat (naprava): Sal ko će vej znât, nī *alerōja*, nī nīsta (1, 67); Bōrisu, navīj *alerŭj* jer tŭcē òsan ūrih, nēcemo ih vej nīkal cŭt (2, 77); Oví trēcī se je pristrāsīl i ūn non je molōl cīmu, àli ni se tīl ukarcāt. Nē znon već kojī je bīl, ali znōn da je tēga momēnta na *alerŭj* ol Komŭne bīlo dēsēt manje dēsēt (11,68).

àirport, –a m (engl. airport) – zrakoplovna luka, aerodrom; ondā son jō īsal kol zermōna u Kānadu i njŭ son docēkol na àirport (1, 72).

àmu, part. – (približno) pa, baš: *Amu* nēcemo ga nosīt na rāme, kal je odlŭcīl neka grē (4, 89).

arganēl, –nēla m – konop debljine 8 mm, obično dug 100 m: U zōlnji momēt bilo je za hītīt cīmu iz kolŭne i ona dvō, kojō su bīla tōti za tŭ uciniť, nīsŭ uciniť, a sândula je vēj potēzāla *arganēlon* levŭt pul vōnka (5, 97).

armizât (se), –ôn pf – usidriti i privezati brod u uvali, luci: Jō son dŭsal u Vēli dul i *armizôl* son brŭd (4, 87); budući da je ribar afektivno vezan za brod, da ga osjeća gotovo kao svoje tijelo, taj osjećaj reflektira se u jeziku tako što više radnji s brodom on često izražava refleksivnim glagolima: *Armizālī* smo *se* īspol Matejŭske (4, 86).

armizôn, –o (–a), –u (–o) – (o brodu) usidren i privezan: I kal smo salpāli, ondā smo īsli vezēst njēga u Petrāske brŭd kojī je bīl *armizôn* (5, 98).

armōnika, –e pl –ih / Ø f – harmonika: *Armōnika*, onā slovēnsko, svīro po cīli dōn (5, 100).

àsti, interj. – usklik iznenađenja, čuđenja, zaprepaštenja, ljutnje, oduševljenja;

blaga psovka *àsti bòga* često se još više ublažuje izrazom *àsti tèga*: pijāvících tôte, *àsti tèga!* (1, 70).

atênto, adv. – napeto, s punom pažnjom: *Ûn je stòl atênto* svu vríme (5, 98).

àut, adv. i adj. (engl. out) – 1. van, izvan; 2. koji je izvan propisanog prostora; *bù àut* – biti isključen: mi ćemo ti nać posao i ti *si aut* (4, 94).

averfít, –în impf – paziti: *Vĩnko je voltòl, nĩ averfít* na tarmuntònu (4, 90).

avizât, òn pf – obavijestiti: ondã su navũkli sãndulu na zòlò i utèkli, a jò son ìsal pul rĩve i *avizòl* (5, 103).

avukat, àta m – odvjetnik: *Jò son ìsal kol jelnèga avukãta* i òn je mèni ucinìl garãnciju (1, 71).

azvêlto, adv. – brzo, hitro: *mĩ smo azvêlto* niz Pãrnu Kozũ i vòga i vòga (1, 67).

B

bacelât, – òn impf – mariti, brinuti se: *Ne bacelòj*, mòli, *mĩ ćemo te naućit* (2, 78).

badija, e f – uvala, zaljev: *Onda Nèćujam, vèliko badija* (4, 86); *Dũsli smo mĩ u Manfredòniju popũlnè. Lĩpo smo se vèzãli unũtera, vèliko badija, vèliki pòrat* (5, 99).

balarestât, – òn pf – direktno pogoditi udarcem kugle, šake: *balarestòl* me je dobrò, jo nè znon da me je kũ nãko *balarestòl* (1, 69).

balât, – òn impf – micati se zbog neučvršćenosti, nestegnutosti, kretati se lijevo-desno ili naprijed-natrag u prostoru većem od uobičajenog i predviđenog (o nozi u cipeli): *Obligãlo me je vèće pũtih stòremu postolè vazèst i stãvit malo kòrte nũtra da mi nõge ne balãju* u fĩm kòmolnima postolĩma (8, 49).

bãhćot, – en impf – kretati se, hodati izvan vidnog polja promatraća: niku dõba cũjemo nĩsto gòri u bũsak nĩsto sũsko, nĩkur *bãhće* – jè, onĩ su (9, 60).

balũn, ùnã m – 1. lopta; 2. nogomet: *Tònko i Mĩćo su igrãli balũn*, ondã je tu njemu bilo drògo da non mòre pomòć (5, 102).

Bancìć, – a m – naziv za mjesto u Komiži, u predjelu Selo, gdje je bilo okupljalište težaka poznato po facendama, šaljivim nefikcionalnim pričama koje su se ondje pripovijedale: *Bancìć* je bĩl: nĩš imòl nĩsta nego ìsto kako sardèle stivòne unũtra. Popisãt se pũć, ma ako si ìsal popisãt se izgubĩl si mĩsto. Tòrpĩ. Jerbo nèćes cùt facèndu (2, 79).

bandĩra, – e f – zastava: *I rãno ùjutro – bandĩre* po Spĩtu, rokète, Dãn Repũblike pedesèt i drũge (4, 86).

barabirât, – ĩron impf – ponašati se mangupski: ofĩ mòli je pòcel primãt ol tetè iz Austrãlije dòlore i pòcel je *barabĩrât* pomãlo (3, 83).

barbirĩja, – e f – briačnica: *mĩ i Gĩricini imãli smo zãjelno barbirĩju* (6, 112).

barbĩta, –e pl –ih / barbĩt f – konop kojim je brod privezan za obalu ili za drugi brod: dvĩgal son *barbĩtu*. Tũ je bĩl momènt. Dvĩgal son sĩdro, oputĩl mãkinu (4, 87).

barênko, adv. – barem: Sâl da me i ubiju, bäs me brîga, *barênko znôn* da son se ukarcôl ù brud (4, 88).

barkâsa, -e f – pomoćna barka velikog broda koja služi za razne manipulativne svrhe, a osobito za prekrcavanje posade kad je brod na sidrištu: Dohôdi jelnâ *barkâsa* i ondâ se ukarcôj na barkâsu i nõsi me tâmo (4, 94).

barkêr, êrâ m – član ribolovne družine za lov plave ribe mrežom potegačom, tratom, ili plivaricom, koji upravlja *borkom* – brodom za komunikaciju između leuta i svjećarice i asistiranje pri opasivanju ribe mrežom: Mômô je hodil nâ more. Bîl je *barkêr* (9, 57).

bârz, adv. – možda: I, kal je bîlo, *bârz* je pasâlo i pulnôća (1, 67); *Bârz son mðgal* i *bârz* bi mi stôri mðgal nîkako i pomôć (8, 49).

batûda, -e f – udarac, udar; batuda motora – specifičan zvuk pojedinog motora: A Komîzoni poznâju *batûde* ol svîh komîskih motôrih. Pok su bîli poznâli da je tû Nâdalota motûr pasôl (9, 60).

befêl, êla m – 1. dokaz: Nî nîkakvega *befêla* na ôsnovu cêga vos osudijû nego jednostâvno da ste osûdjeni (3, 82); da mðgu nôć *befêl* kakô ću te brônît (3, 83); 2. poruka: Rêć ću onêmu strazâru da dô *befêl* da govôrin sa sêfon (3, 83).

bênda, -e f – crni flor, znak žaljenja za pokojnikom: Jô son bîl u bîlu mornôrsku rôbu sa cõrnun *bêndun* (6, 109).

berikîn, -a m – vragolan, mangup, šaljivdžija: Bîl je nâko *berikîn*, a dobrò je plîvol (4, 95).

berîta, -e pl -ih / berît – kapa: vîdin jelnêga covîka is *berîtun* (5, 106).

bestijôm, âma m – svijet životinja: Iz Parîzâ u džûnglu, iz kûće u têndu, ispri jûdîh meju *bestijôm*, dvôdeset gðdisć, a zên zivotâ (11, 70).

bîja, -e pl -ih / bîj f – komad drveta: Onî su stôli kako dvî *bîje* borovîne i nîsû se mðgli maknît (5, 98); a te *bîje* ðuge su otrpîlike mêtar i osandesêt. I tû pizò, nîke *bîje* pizâju i stû kilîh i vêće (11, 69).

biljôvka, -e f – bjelina na dnu mora, najčešće pješćana površina okružena tamnom morskom travom: ispol nôs se je nôsla *biljôvka*, dvô pâsa ispol brôda (5, 95).

bîna, -e f – štruca, glava kruha; *bina* pečena u domaćoj peći ili u privatnoj pekari bila je obično teška 2 kg: Dûjdes na lozjê – oglôlnis, a pûl *bîne* krûha za cîli dôn (8, 50).

bît, jesôn / son impf – 1. biti; 2. imati (prema engl. sintaksi): Kal *son bil devetnaste* i *pul godisć* (2, 73); *Kajîć je bil cetiri metra* (2, 73).

Bôg / bôg, Bôga – Bog; *bît ì bogu* – biti mnogo: Tîh zêcîh je bîlo ì bogu (11, 70).

bokûn, -ûnâ m – komad; bôji *bokûn* – bolji dio nekog jela ili bolje jelo: Kal si u kûhinju, ùvik je bôji *bokûn* za ćapât (5, 104).

bokûn, adv. – malo: Bîlo je *bokûn* mîseca (4, 88); Ûzel jô têga ûlja i svî son se tîn ûljen namâzol (...) Tû ûlje te *bokûn* cûvo ol hlalnoćê (4, 95); Dûgi pût pok bis bîl iskîdol i onô *bokûn* postôlih ca si imôl (10, 64).

bokuncič, adv. dem. od *bokun* – malo, neznatno. E ma vîdin – trî skôja: dvô na dësnu bôndu, jedôn *bokuncič* na lîvu bôndu (2, 75).

blizù, adv. – blizu; *bit blizù* – biti blizak: Mi nîsmò pûno *blizù* za govoriť obo fîma stvôrima (8, 49).

bonāca, -e f – mirno more bez vjetra, utiha; *bonaca kako ulje*: Ūjutro se rasvaniło – sëst ũrih, *bonāca kako ũlje*, ma tŭ je bîlo kako vî stŭl (2, 75); *bonāca pakëja*: Nî bîlo nîkakvega cŭha (...) *Bonāca pakëja* (5, 103); *môrtvo bonāca*: I ondā kolo ũre populnôca pāla *môrtvo bonāca*. Nî bîlo nîkakvega cŭha (5, 103); *past bonaca*: Pôcela zorā. Őpet *pāla bonāca* (8, 52).

bônda, -e f – 1. strana: E ma vîdin – trî skôja: dvô na dësnu *bôndu*, jedôn bokuncič na lîvu *bôndu* (2, 75); *bônda ol vîtra* – strana odakle vjetar puše: a ũn nê pasāt *bôndun ol vîtra* nego *bôndun ol jîdra* (8, 52); 2. bok (broda): Svî smo bîli ublîdîli i racunāli smo kakò cemo, ako pòcme mitraljîrāt, priko *bônde* ũ more i îspol gŭca (5, 104); dvîgli su se priko pajëta na kuvërtu iz *bônde* di ih Sćŭlini nîsŭ mògli vîdit (5, 98).

bôrba, -e m – 1. stric ili ujak: *bôrba* mi je lavurôl na sjëču šŭme; 2. pri oslovljanju strica ili ujka ili starijeg muškarca (od onoga koji oslovljava) kaže se *bŭrba* ili *bārba*.

bôrbeni, -ega m – borbeni čamac, vojni brod: Sāl će ti dŭc avijôni, sāl će ti dŭc *bôrbeni*, sāl će ti dŭc svāk (2, 76).

bôrka, -e f – manji ribarski brod sličan gajeti s malom palubom na krmi i na pramcu, duljine 5,5 do 6,5 m: dŭsal je lanternîsta *bôrkun* na nôs (3, 82).

bôrzo, adv. – skoro, uskoro: Njèmu je bîlo *bôrzo* za pŭc u vòjsku i ũn je tîl utëc prî vòjske (9, 58).

bôti, plt -ih – udarci: *ćapāt bôtih / ujôt bôtih* – biti izmlaćen: To je bîla jelnā nŭc kal son mîslil da ću *ujôt bôtih* (5, 103).

botŭn, -ŭnā m – dugme: mène otāc ćapôl za jakëtu i svè mi *botŭnè* raspôrôl kakò son ucinil oni skŭs (3, 81); Jô i Jôvo îšli tāmo i priťisnuli smo *botŭn* na vrôta (1, 68).

bôva, -e f – 1. lagani vjetar; 2. raspoloženje; 3. plutača za privezivanje broda; vezāli smo se za *bôvu* kako vapôr i cèkomo kapitôna ol pŭrta (5, 95).

brājť njŭ, adj. izraz (engl. bright new) – nov novcat: Kal vîdimo – nòvo kôca, *brājť njŭ* kôca (4, 90).

brëkfest, -a m (engl. breakfast) – doručak: Svāk se bŭdi i svāk grê na *brëkfest* (5, 106).

brîva, -e f – brzina: Jo znôn da kal smo ćapāli veslā ũ zoru da kakò smo zavëzli da smo mî Dînji ismocîli gāce na prôvu ol *brîve* (5, 14); I kapitôn ðlma dvîgal mrîzu i pôrtil pŭnun *brîvun* pul Molfëtte (9, 61).

brîza, -e f (engl. breeze – povjetarac) – površina mora namreškana igrom jata ribe: Vîdis kako brîze vëliko jāta kako na Palagrŭzu lîti kal bi se bîla dvîgla *brîza* sardël (3, 82).

brízica, -e f dem. od *briza* (v. *briza*) – 1. površina mora namreškana igrom jata riba; 2. povjetarac: pòcela je mòlo *brízica* (1, 67).

brízit, -in pf (engl. breeze – povjetarac) – mreškati površinu mora: Vidis kako *bríze* vèliko jàta kako no na Palagrúzu liti kal bi se bila dvìgla bríza sardèl. Kal je tòplo dvìne se màsa sardèl iz dubinê i vídite ih za tako rëç jùstima na skorùp. Recè se »vìdi ih ca nãmo *bríze*« I to jëska bila bi se dvìgla gòri i pòcela *brízit* i salamùnì se onda kùpe kolo tèga, tòti se vartê (3, 82).

brùd, bròda m – brod: Mì smo utèkli *brodon* ol pèt mètrìh. Zvòl se je brùd »Tònko« (2, 73); ÷ovjek se identificira s brodom a ta se identifikacija reflektira u jeziku time što se mnoge radnje s brodom izražavaju povratnim glagolima čime se objekt – brod – poistovjećuje sa subjektom – ÷ovjekom: Sčùlini su cèkoli za uzèc na Mezupòrat (zapaliti feral na svjeçarici radi lova plave ribe na ribolovnoj poziciji Mezuporat). Onì *su* bìli *sùrgoni* onòndi (bukvalno to znači da su ljudi – Sčùlini, tj. vlasnici brodova i njihova ribolovna družina – bili usidreni). Ali Sčùlini nisu samo ljudi već i njihovi brodovi pa je stoga i moguće reći: Sčùlini *su* bìli *sùrgoni* (5, 98); A mì smo udřili u lnò (brod je udario). Ìli mi znòmò kãku je lnò. Mòres udřit u siku (brod može udariti). Lìpo smo se vèzãli (brod su vezali) unùtra, vèliko bađija, vèliki pòrat, vèzãli smo se za bòvu (5, 99); brod se identificira s ribolovnom družinom koja njime ribari: Brùd je řibol (7, 46); *dùc brùd* i *brùd* – stati brodom uz drugi brod ili pri paralelnom kretanju broda s drugim brodom doći naspram drugog broda: *Dùsli smo brùd* i *brùd*, pozdrãvili se i vòga pul krãja (5, 104); uz pron. tû / tò dobija pej. ili iron. stilsko obilježje: Tû je bròda bìlo ùsko, vèrgulo (8, 52); *brùd butãt na polùge* – staviti brod kobilicom na drvene grede radi izvlačenja iz mora ili porinuća u more: I *brùd bùta* na parvù *polùgu* i vèzã ga (8, 51).

bùka, -e f – vrata, otvor, ulaz ili izlaz: Izòsli smo na *bùku* od spìle (9, 60).

bulefín, -a m – cedulja: Ondã smo se iskarçãli u New York is *bulefínon* nã parsi. Tãko su bròve pòpri vodìli (5, 105).

bùm, -a m – drvena ili željezna obla motka, pričvršćena za podnožje jarbola i od jarbola koso uspravljena prema gore, a na ribarskim i teretnim brodovima služi za dizanje tereta s pomoću vitla: Ali kal je brùd udřil (...) nadřètil se je i dobòta me je onì jòrbul éapòl i onì *bùm* (4, 95).

bunjãc, bünjca pl -ih / bünjoc m – mala, obično kamena, kućica za tovarnu stoku ili koze: Dùsli smo do ñikih kùćicìh, mòlih kako *bünjci* (1, 68).

bùrba / **bãrba**, indekl. oblici koji se javljaju samo uz ime (v. *borba*) m – barba, riječ kojom se oslovljava ujak ili stric ili od sebe stariji muškarac: bìl je Pjèro, ca je *burba* Perìnkota sìn (1, 67).

bùs, bòso (-ã) bòsu (bòso) – bos: a papùci to je bìlo iskìdono, stãro, nevùjno tako da son lèsto ostòl *bùs* (4, 88).

bùsak, bùska m – šuma: I onda gòri svê drèto kroz *bùsak* (4, 88); a jò son fermòl, u *bùsak* son se sakřil (5, 98).

bùsivãt, -jèn impf – ljubiti (usnama): A stòri pokòđjan lègal je nã zemju i *bùsijè* zèmjju, òlma je *bùsivòl* zèmjju (2, 76).

butât, -ôn pf, imper. *butôj / bûta* – staviti: I mĩ smo ih dvìgli iz mrĩže i *butãli* u skĩf i hĩtili skĩf ù more is nĩjma (5, 98); pòkusaj je bĩl (...) svĩh nĩjĩ da *butãju* krivĩcu na mĩni zenũ (6, 114); I brũd *bũta* somo na parvũ polũgu i vĩzĩ ga (8, 51); Åla *bũta* jĩdra i vozĩ na jĩdra (1, 67); *bũta* se tĩti na ferõtu (1, 70); *bũta* se u lozjĩ, bĩlo je pòcelo skũrit, i nazobjĩ se tĩti (5, 102); nar. imper. javlja se i s 1. licem lične zamjenice: Bõrba je lavurõl na sjĩču sũme. I *bũta* se jõ is nĩjn. *Bũta* se u bũsak, u dũunglu pilãt stablã (11, 69).

C

cã, cẽga / cẽsa pron. oblik *cõ* kad stoji samostalno ili na kraju sintagme ili rečenice – što: Znõs *ca* jẽ, Jõsko, mĩni se vò ne prõvje (1, 67); *Ca* cẽmo sãl? (5, 101); õlma smo vĩdili *ca* smõ napravĩli (5, 101).

cãgod, pron. – štogod: močã kol popã da non dõ *cãgod* izĩst (11, 68).

caklõ, -a pl -ih / cakõl m – staklo: Jõ son bĩl røkal da ako mi *cõ* dũjde da ću napravĩt kõpije i butãt na *caklõ* ol barbirĩje neka jũdi sũju (6, 115).

cedĩt, ĩn pf. – popustiti, opasti, smanjiti, oslabiti: vẽj smo dũsli tãko u vĩsku vãlu tãko da je vapõr *cedĩl* (usporio kretanje) i pomãlo klizĩ (6, 109).

centrãla, -e f – električna centrala: Pasõl son nĩz zuge, niz *centrãlu* (4, 88).

cihũv, – cihova / -o cihovu / -u pron. – čiji: Ali kakõ je bĩl jedõn brũd do nõs, nẽ znon ti rĩc *cihũv*, ùkroli smo jõs jelnũ kãntu nãfte nĩjemu (11, 67).

cĩma, -e f – 1. rub kraj; 2. kraj konopa kojim je brod vezan za obalu ili za drugi brod; *molat / pustit cĩmu* – fig. otputovati: i kal smo *pũstili cĩme*, ovẽga mi zlãmena ako ti lãzen, tũcẽ õsan ùrih na Komũnu (2, 77); Sal onõ na kolũnu je *cĩma*, onda je cãpa, onda hoćũ-nĩcũ. Dẽvet ùrih ùjutro je bĩlo. Kako sãl jih cũjen di zvonẽ. Ma da ću *molãt cĩmu* (4, 87).

cĩn, conj. – čim: *cĩn* se je pòcelo zaskurĩvãt (2, 74).

cĩnit, – in impf imper. *cinĩ / cĩn* – 1. činiti: a tĩ si gospodõr, ti *cĩn* kako hõcẽš (9, 61); 2. *cinĩt zivõt* – provoditi život ili zarađivati za život: U »Stãr Kista« (tvornica ribljih konzervi u San Pedru) se je *cinĩl pocõtãk zivotã* u Amĩrike (3, 84); 3. zahtijevati: I onĩ su *cinĩli* da vãzmemo veslõ (1, 67).

cmĩjãt, -ijon impf – slićiti: i onã me je poznãla po tẽmu *ca cmĩjon* na nĩjzinu mãter (9, 62); Põcmes *cmĩjãt* na bẽstiju (11, 70).

cõ, cẽga / cẽsa, varijantni oblik pron. *cã* koji se javlja u samostalnoj poziciji ili na kraju sintagme ili rečenice – što: Jer kal nĩ dĩ sõđĩt lozjĩ, onda *cõ*? (10, 64); ovõ son jõ odlũcĩl i sa ovĩn nĩmos tĩ *cõ* (6, 111); Ti dĩl nĩ bil bõgzno *cõ* (7, 46).

cõtov, -o (-a) -u (-o) – hrom: A *cõtov* je bĩl otĩ Lazã i ondã bi bĩl hodĩl, pengulõl se iz noge nã nogu i vĩkõl (7, 45).

cũdo, -a m – čudo.

cũdo, adv. – jako, vrlo, veoma, puno: I te vĩceri smo svũder iskãli nãftu, ali nãfte smo bĩli *cũdo* malo nõsli (11, 67).

cùkar, -a m – šećer. Imāli smo na brodù dvo-tri kīla *cùkara*. *Cùkara* smo vāzeli i vodē. Ma mī smo dūsli u Itōliju, a nī se ni *cùkar* ni vōdu tāklo. Ōl stroha (5, 14).

cùpica, -e pl -ih / 0 f – zatiljak: Ūn je imōl jelnu vèliku rānu nōse ispol *cùpice* (6, 111).

cūnka, -e f – vulg. lice, obraz.

Ć

ća, part. – u izrazima *pûc ća* – otići; *hol ća* – idi; u kompozitu *moća* – ajmo; vājō da *ides ća* rāno jer grēs na veslā (5, 103); a jō son *īsal ća* pedesēt i sēste (1, 71).

ćākula, -e f – prijateljsko čavrljanje, rekreativan društveni razgovor: Pri dvōdeset gōdisć nahodīli smo se svāku večer jedōn is drūgin na *ćākulu*, zaigrāt na kōrte (2, 79).

ćapāt, -ōn pf – 1. uhvatiti: Sal cēkojte dokle nos dūjdu *ćapāt* (2, 74); 2. udariti: Āli kal je brūd udrīl (...) nadrētīl se je i dobōta me je onī jōrbul *ćapōl* i onī bŭm (4, 95); 3. uputiti, upaliti (o motoru): a jedon mlōdi provōjē opūīt motūr. Provōjē, ma mu ne mōre *ćapāt* (3, 81); 4. zaustaviti (nekoga): *ćapōl* son ga na rīvu i jō mu govōrin (2, 75); fraze: *ćapāt* (nekoga vjetar): jō son ōlma planīrōl da ako nos *ćapō jūgo* da cemo vozīt jūgon u karmū pul Svēca (9, 57); *ćapāt rōtu* – uhvatiti smjer: Jimāli smo jelnū būsulicu mōlu. Po tēmu smo *ćapāli rōtu* (5, 103); *ćapāt* (nekoga doba dana): strōh nos je da ne bīsmo obalnīli, da nos ne *ćapō zorā* (9, 60); Ne mōres ti cēkot deset-jelnāste ūrih jerbo sūtra će te *ćapāt kāsno ūra* (5, 103); *ćapāt kanjūs* – dobiti ribe besplatno od ribara na brodu, fig. dobiti batina: jo mīslin da bi bīl te nōći *ćapōl kanjūs* (5, 103); *ćapāt u remūrē* – vući brodom neki drugi brod: Ūn je tu sāndulu *ćapōl u remūrē* i potēzōl ih je lōjun (4, 86); *ćapāt nā zub* – prijeko gledati (nekoga): Onda je mene milicija *ćapāla nā zub* (5, 102); *ćapāt* (prometno sredstvo): ukrcati se: Iz Bruxellesa son *ćapōl aviōn* i dūsāl u New York (1, 71).

ćapāt se, -ōn pf imper *ćapōj* / *ćāpa* – uhvatiti se (nečega): *Ćapāli smo se kŭz* (koza) za se ogrījot (1, 68); pomālo *ćāpa se* vēsol (početi veslati) i pul Pārne Koze (5, 103); Ondā smo iskočili ū vodu i *ćapāli smo se* krāja (doći vodom do obale) (1, 70).

ćikulōta, -e f – čokolada: vīdili smo film kakō su amerikōnski vojnīč kal su osvojlī lōgor u Dachau tumbōvāli zatvorenīcīma *ćikulōtu* (7, 43).

ćōncea, -e f – šansa, prilika: Jer jo govōrin ako bŭden imāt *ćōncu*, vājō utēć. Cēkola me je vōjska i ni bilo drŭge, vājālo je utēć (4, 86).

ćoro, adv. – 1. jasno, razgovijetno: kal ōto ti avijōn. *Ćoro* se je vīdila carnjēno zvīzdā (4, 90); 2. vedro: i bīlo je līpu vrīme, *ćoro*, vīdi se zvīzdā (1, 67).

ćūh, -a m – dašak vjetra: Kolo jelnāste ī pul dūslo je mālo *ćūha* i ondā se je dvīglo jīdro, ali īsto smo se pomōgāli na veslā jer nī bīlo tega *ćūha* pŭno (5, 103).

ćūfīt, -utin pf impf – ćutjeti, osjetiti: Utēkla mu je iz Cvājtaka kŭće. Cōrno māska. *Ćūīla je onā* da će finīt u pinjātu (2, 78); tāko da son lēsto ostōl bŭs. Ali tŭ jo nīsōn *ćūfīt*. Nōnke nē znon kal son ostōl bŭs (4, 88).

dacèt, part. (engl. that's it) – eto; neki pripovjedači upotrebljavaju taj izraz kao formulu za završetak priče ili narativnog paragrafa u kojemu se kazuje neki opći sud o životu s približnim značenjem – eto, takva je sudbina: Ovð je svè mèni tujna. Ali dūsli su dicà, ozenìl si se, vāmo, nāmo, jê, sal vej ne mðres, sal stòj di si, lāji kúce di si vèzon, *dacèt* (2, 73); Oto vīdis kāki je zivòt. I *dacèt* (2, 78).

dafora vīja, adv. – u izrazu puć *dafora vīja* – zabaviti se, otići u noćni život, oteti se kontroli, nadzoru starijih: i tākò tih pòslih je bìlo đìgod ol tezòkà, đìgod ol zidòrà, kakò si mògal ćapāt koji đīnar za puć đìgod *dafora vīja* i tākò (5, 105).

dazjīt, ĩn impf – kišiti: a pocelo je *dazjīt* (1, 68); a di smo mī spòli cīđilo je po nòn kal je *dazjīlo* (5, 100).

defòra, adv. – s vanjske strane: Dūsli smo *defòra* Stùpisćo – pòcelo hlòđit jùgo (7, 44).

dèk bos, -a m (engl. deck boss) – zapovjednik palube na brodu: Jò son bìl *dèk bos* (4, 94).

deka, -e f – paluba: kal vīdin na *dèku* »Oaklanda« Lūku Barāku (4, 94).

deportāt, -òn pf – deportirati, prognati: Ondā su me *deportāli* nòse (7, 47).

deskārik, -a m – auspuh: Ondā son jò is onīn ūljen ol *deskarika*, is onīn còrnin napīsòl (4, 88).

desperāt se, -òn pf – razočarati se: Ondā son izgubīl vòju. *Desperòl* son se (7, 2).

despèt, -a m – prkos, inat: Ovð si non ga tí za *despèt* okrojīl (3, 81).

đi, pron. – gdje: I vīdili smo di svītidu (2, 75).

đimit, -in impf – 1. dimiti; fig. prašiti, prskati sitnim kapljicama (o moru): Bìlo je līpega mòra ol jùga, nè veliko furtūna, ali dobrò je *đimilo* (9, 41).

đimit se, -in impf – 1. dimiti se; 2. svađati se, tući se: ma ca jè tu bìlo, ma tūcū se, ma đimi se, ma tū je meròkul bòzji (5, 101).

đinār, -a sgt m – novac (samo u govoru iseljenika): Pokòjan otāc, cā je znòn, nīki mu je dól *dinār*, nīki mu je zājol *dinār*, iskūpil je dvīst i pedesèt mijjòrih (2, 73); Bogātstvo nī sòmo *dinār* (2, 78); Vāzel son svī *dinār* ca smo bìli dòbili ol rībe (4, 87); i gospodòrū ol kòće na kojū smo dūsli dól son svī ti *dinār* (4, 89).

đirecijùn, -ūni m – pravac kretanja, smjer: I sāl dojū non vāko *đirecijùn* kakò ćemo dūc do tāmo (5, 100).

đitmònstvu, -a m – mladićka dob: ali pri nègo smo pòrtili jo svè slike ol đitmònstva i iz Āfrike kal smo bìli u zbjèg, jò son svè tu iskūpil i vāzel sa sòbon (4, 86).

đòba, indekl. n – doba: *nīku dòba* – u nekom momentu: *Nīku dòba* vīdin jelnèga covīka is berītun iza kantūnā (5, 106).

dobòta, adv. – zamalo, umalo: Āli kal je brūd udrīl (...) nadržètil se je i *dobòta* me je onī jòrbul ćapòl (4, 95).

dòcin, conj. – čim, dočim: *Dòcin* smo pasāli granicu òlma smo vīdili ca smò naprāvili (5, 101).

dodijot, -en pf – dosaditi: Tāmo smo stōli mīces dōn. Tū non je *dodijolo* (5, 100).

dohodīt, -in impf – dolaziti: *Dohòdimo* mī is »Trījun« u rīvu (4, 86).

domijōna, -e f – domižona: a za pīt mēni je bīla dūznust da ĩden gōri na Svēti Bijōz i da vāzmen *domijōnu* vīnā (8, 51).

dōn, -a / **lnēva** dual *lni* pl -ih / Ø m – I tāmo smo stōli dvō *lnī* dokle smo dōbili vīzu (7, 46); Ovī dūjde somo vazēst darvā priko *lnēva* (11, 70).

dōz, dazjā m – kiša: Kal dūjde zīmsku dōba, navōli vēliki *dōz* i ne mōres dūc već unūtra u sūmu (11, 69).

drēto, adv. – ravno, pravo: *drēto* si u Trīmide (2, 76); *drēto* ūzbardo kroz būsak (4, 87).

drūg, -a m – član ribarske družine koji u raspodjeli zarade ima samo jedan dio, za razliku od svičora, paruna, sijovca i barkera koji imaju više; *bīt zā druga* – ići na ribe kao drug: a jō so *bīl zā druga* u »Trīju« (4, 86).

družina, -e f – posada ribarskog broda, ili više brodova (tri do četiri) ako ribare jednom mrežom – plivaricom pri lovu plave ribe: I zamōlili su me družina da nekā oparēōn motūr (3, 81).

dūc, dūjden pf – doći; *dūc do tēga* – doći do nečega; shvatiti: I vōdi son *dūsāl do tēga* da je bōje bīt glōdan i zēdan nēgo bez postēje (1, 70); *dūc do cēga* euf. – doći do kakve nesreće koja radikalno mijenja postojeći poredak stvari: Govorilo se je da kal bi *dūslo do cēga* da bi te ubili (9, 55).

dūga, -e pl -ih / dūg f – dužica bačve; *puć u duge* – raspasti se: U konōbu bačve rasūsene. Olpāli òbruci. Karatīli *īslu u dūge* (11, 48).

durāt, -ōn impf – trajati: Āla u kīno, a tāmo kīno *durō* ūvik nūc i dōn (1, 70); Ti pīnezi su mēni *durāli* jedon mīsec dōn (1, 69).

dvīgnut / dvīnut, -en pf. – dignuti: Bīli bismo se *dvīgli* ūjutro u cetīri ūre (8, 12) v. *dvīnut*.

dvīnut, -en pf – dignuti: Nīsmò dūsli blizu kōće, a onā je *dvīgla* mrīzu i āla ēā (1, 68); nar. imper. sa značenjem perfekta: I *dvīni* se, i istarī se, i cēkoj zōru (5, 101).

E

ēn, interj. – u eufemiziranoj psovci *ēn ti bōga*: A, *ēn ti bōga*, cā je vo, spīja! (2, 74).

F

facēnda, -e f – 1. dogodovština vrijedna pamćenja i priče; 2. šaljiva nefikcionalna priča: Bancić je bīl: nišī imōl nīsta nego ĩsto kako sardēle stivōne unūtra. Popisāt se pūc, ma ako si ĩsāl popisāt se izgubīl si mīsto. Tōrpī. Jerbo nēces cūt *facēndu* (2, 79).

falit, -jen pf – 1. nedostajati: kal smo dūsli do malo pinêz i jòs je nìsto mǎlo *falilo* (1, 68); 2. pogriješiti: Kǎl si u ime nǎroda osūdjen, tǎko mōra bīt jer nǎrod ne mōre *falit* i nīmos se vëj kōmu zǎlit (3, 83).

fermât, -ôn pf – stati: Kūpìli kōrtu, ìsli za Parìz, *fermǎli* nǎ pul pūtà (1, 68); i tǎmo smo *fermǎli* nūc (prenočiti) (1, 68); Kal ùn *fermō* mǎkine, *fermōmo* i mi (8, 52); imper. neodređeni lik za 2. lice sg i pl: Ānte, *fërma*, jèmper je ispōl (5, 101).

fermât se, -ôn pf – zaustaviti se: Jō son *se fermōl* is njūn razgovōrât (stao sam da bih s njom razgovarao) (4, 85).

fermōvât, -ō jèn impf. – zaustavljati: Un je *fermōvōl* mǎkine za slūsot hōće nos dī cūt (8, 52).

ferōta, -e f – željeznica: I ondǎ smo se ukarcǎli u *ferōtu* i do granīce Frāncuske (1, 68); i ukarcǎli smo se na *ferōtu* (5, 100).

fēta, -e pl -ih / fet f – šnita, kriška: osìkla je narōncu na *fēte* i stǎvila je cūkara ol gōre (4, 90).

finestrina, -e f – okrugli prozorčić brodske kabine: a bīla je *finestrīna* otvōrena (5, 95).

finīt, -in pf – završiti: Kal su *finīli* rībot (1, 68); Kal je finīla Jelǎska (kad je završila ribolovna sezona u Aljasci) (1, 72); Tūmba onē dūge stivǎle. Dōkcle son jo njih isvūkal jō son *finīl* na kolūmbu (4, 95); u eliptičnoj rečenici: Is tīn je *finīla* (završila priča) (6, 110).

finōnc, -a m – poreznik, državni kontrolor prihoda građana i čuvar državnog monopola: Mi se dvīzemo – kū? – zandarmerīja njihova. Tū su karabinjerī i policīja, tu su *finōnci* (7, 45).

fīrsa, -e f – iscjepak odjeće ili platna, dronjak: nōjboje mēni ūjutro ovu mǎjicu oprât (...) Kal son jō tu òprol i da se prī osūsī jō da ću njū dobrō sazēst. Kǎl son jo tu sǎzel, jō son njū rǎstor – svǎ u *fīrse* (5, 100).

fit, -a m – najam i najamnina za stanovanje: *stōt na fit* – stanovati u iznajmljenom stanu: Un je dūsal u Austrǎliju prī nos i *stōl* je is famījun *na fit* u jelnū kūću (10, 66).

fjāba, -e f – 1. bajka; 2. priča, fabula: Sal bi jo ìsal na onō kakō su onī utēkli, ondǎ bi se vrōtil na mojū *fjābu* (6, 108).

fogūn, -ǎ m – brodska pećnica na drva za kuhanje i grijanje: Ōli smo imǎli *fogūn*, Dīgod bi se bīlo iskūhalo na krōj na sīke (4, 86).

fōls, fōlso (folsǎ) fōlsu (fōlso)– umjetan, neprirodan: Naprǎvili mi *fōlsu* kolīno (3, 82).

frankāt se, -on pf – 1. osloboditi se; 2. udaljiti se: I ondǎ kal smo se *frankāli* Palagrūze, ondǎ smo izōsli gōri na kuvērtu (3, 81).

fresōda, -e f – pokrivač: I ondǎ smo dūsli u Molfētту i tǎmo smo prinočili u parzūn. Nisū non dōli ni *fresōdu* nego na cimēnt (4, 91).

fūga, -e f – silina: a niz bōndu rīver onē vodē intrōl je nūtra i onǎ *fūga*, a kal je hrūplo dōli òlma se je lētrika izgōšila (4, 95).

fŭlmin, -a m – žigica: I ondā je (...) ostāvil konjōda na Mōli Barjōk. Sigŭrno ga nī ostāvil is *fŭlminima* da ne mōre dāt nīkakve znākove (5, 98).

fumōr, -ōrā m – dimnjak: Ozīren se pul kŭc iz kojīh su prī *fumōrī* đīmili (11, 71).

fŭrca, -e f – snaga: A jō son se pōcel penjāt, ěn ti bōga, a *fŭrcu* son imōl, āsti bōga (4, 95); I ondā je dōl malo vĕĕe *fŭrce*, a onā mākina kal njuj dōs vĕĕe fŭrce tukō njuj dāt vĕĕe vodĕ da je hlōdi (5, 98).

furnitŭra, -e f – kućni namještaj: jō son mu i kŭću kŭpīl i *furnitŭru* (2, 77).

furtŭna, -e f – nevrījeme na moru, jako uzburkano more: bīlo je līpega mōra ol jŭga, nĕ vĕliko *furtŭna*, ali dobrō je đīmilo (9, 61).

G

galōna, -e f – svjetlozelena, klizava morska trava što raste u plīacima, a za oseke ima je i po kamenju koje ostaje na suhom: pokŭjnuj mātēri je posklizla nogā po *galōni*, pritumbāla se koko je dugā i sirokā (2, 74).

gardelīn, -a m – češljugar: i ujedōnput se Drāgi voltōjĕ kako *gardelīn* (6, 114).

gardinjĕr, -ā m – vrtlar: imōl son sofērā i *gardinjĕrā* (4, 96).

gŭmblet, -a m – vrsta drveta u australskoj džungli: Naucīl si ca je *gŭmblet*, ca je mōro, ca je sāmigam, rīvergam, tītri, svĕ vōrsti darvā (11, 70).

gīra, -e pl -ih / gīr f – gira, vrsta sitne morske ribe: ŭjoli vōnka Splītske bīt ĕe stŭ kilīh *gīr* (4, 46).

godīscĕ, -o pl -ih / gōdisĕ n – godina: Nismō tīli utĕĕ dokle jō nīsōn napŭnil sedavnāste *gōdisĕ* jĕrbo son se jō strāsīl da ĕu bīt maloljĕtan pōk da ĕedu me vrōtīt nōse (11, 67).

gōfa, -e f – ozidana obala, riva – a tāmō nī *gōfa* di ĕe brŭd dŭc na gōfu (4, 94).

gōverment, -a m (engl. government) – vlast: da se nī prominīl *gōverment* nīkal mī ne bīsmo dŭsli gōri (4, 96).

grīdo, v. kredalo.

grīngo, -ta pl -sīh m – Angloamerikanac u Južnoj Americi: Dŭsla nōvo vlāst i sa *grīngosīma* vōnka (4, 95).

grōd, -a pl grōdīh m – stupanj: priko dĕsnega rāmena glĕdos zvīzdŭ tarmuntōnu, ali tukō malo vŭje, cetardesĕt i pĕt grōdīh od rāmena da ne dŭjdes na Palagrŭzu (4, 89).

grotāc, grĕca pl grĕcīh / grĕtoc m – limeno vjedro za prenošenje i držanje vode za potrebe domaćinstva: Ali je vĕliko grotāc, a unŭtra su svĕ postolī i rōba ol dicĕ (...) I kal su dŭsli nā Bod, pokŭjnuj mātēri je posklizla nogā po *galōni*, pritumbāla se koliko je dugā i sirokā, a onī grotāc poletīl, a postolī letĕ vāmo i onāmo (2, 74); stōro Kīrnjina, pasāla je *grōcon* nā glovu (4, 85).

grŭb, grŭbo (grŭbā) grŭbu (grŭbo) – grub, ružan: *grŭbi* pŭtī (1, 68).

grŭbo, grŭbega n – euf. za nesretan događaj, stradanje: a Petrāska ga je podŭsīl i zaprītīl mu da stojī kŭĕo da se ne dogōdi ĕāgod *grŭbega* (5, 95).

gùc, -a m – drvena barka oštre krme, duljine od 4,5 do 6,5 m: A bìl je gùc sláb pok ga je òn popròvjòl (1, 67); I kal se je oní gùc urtòl obo bòndo ol kòće ona bònda mu se je rascìpàla, raskrìcàla i òlma se je pòcel nalìvât mòra (1, 67)

gùcoj, -a m – gutljaj: i sâl cetvorìca iz te butìlje gùcoj po gùcoj dõvãli jedòn drùgemu kafù (5, 100).

gùl, gòlo (golà) gòlu (gòlo) – gol: Sal vej nìmon nista, sal son gùl. Tu je bìlo svè ca son imòl (5, 100).

gùl, art. – god: kako gùl hòceš rèc (1, 72).

gùst, -a m – užítak, zadovoljstvo: bìlo nos je tòti svèga sedan-òsan, a kolo nòs deset-petnàste kònobarih. Alà gùsta! (5, 105).

gvanćera, -e f – poslužavnik: Òto ti vèliko gvanćera ca je gùl kù imòl za òcu svè su dònili ispri mène (5, 105).

gvozjìcà, plt – ìcih n – gvožđa, stupica, zamka; fig. zasjeda: Òto ti, jeson ti rèkal da je ùn spijùn, jeste me dònili ovòdi u gvozjìcà (2, 74).

H

hãrbor, -a m (engl. harbour) – luka, pristanište: i u Nãpoli u hãrbor dohòdin kako turìst (4, 93).

hìtit, -in pf – baciti: somo smo vãzeli sòbon lãmice, a svè drùgu hìtili (1, 68); U zòlnji momènt bìlo je za hìtit cìmu iz kolùne i onã dvò kojã su bìla za tù ucìnit nìsù tù ucìnìli, a sandùla je vèj potezàla arganèlon levùt pul vònka (5, 97).

hìtvât, -jèn impf – bacati: stòri je tãmo kùpil krùh ca ga je vòjska hìtvãla (8, 50).

hlòdit, hlòdin impf – 1. hladiti; 2. puhati umjerenom snagom (o vjetru): Dùsli smo defòra Stùpiscò – pòcelo hlòdit jùgo (7, 44); Vozìli smo cìlu nùc. Kòlo dvi-tri ùre populnòca pòcelo mãlo hlòdit (8, 52).

hobì, 1. I sg aor. gl. biti (2. I sg hobis, 3. I sg hobi), složenica od prvog sloga gl. *hoìt* (htjeti) i aor. gl. *bit* (biti); upotrebljava se redovito u upitnim i odnosnim rečenicama; ovaj oblik u potvrdnim rečenicama stilski je obojen značenjem odlučnosti, htjenja da se radnja izvrši; u potvrdnim rečenicama ovaj se kompozitni lik upotrebljava ili samostalno (*Hobis dūsāl? – Hobì.*), ili uz subjekt a bez glavnog glagola (*Hobis dūsāl? – Jò hobì.*, a ne – *Jò hobì dūsāl.*): – Drãgo, *hobìs* ti dūsāl is mènòn i òcon rìbot? (4, 86); Kù zno *hobìsmo* bìli ostãli zìvi da su nos uspìli čãpât (9, 31).

hòd, -a m – 1. hod; 2. pješačenje: Bìli bismo se dvìgli ùjutro u cetìri ùre jer bìlo je hòda do tèga lozjò (8,50).

hodićât, -òn pf – otići: i hodićãla je (2, 74).

hodìt, grèn impf – 1. hodati; 2. trošiti: Ali svè ca smo dobìvãli, svè je hòlo za hotèl i jedòn òbrok. Svè je hodìlo (1, 69).

holćât, -òn pf – otići: Bìla je neđija kal smo holćãli (1, 67); Ako nìsì dobrò izjòvil pulitìcki kakò si holćòl, nìsì bìl prìznot kako pulitìcki emigrãnt (1, 68).

hostòvina, -e f – stapka grozda bez zrnja: *Hostòvine* ol grozdih vïse na zicu pòl grede (11, 71).

hrèstât, hrèston impf – tući nekoga ili nešto, nečim odlučno udarati: A Bòrisu, Bòrisu, da nos je milicija čapála, ca bì nos sâl *hrèstâli* (2, 76); Bilo je dobrò marète ol jùga i kakò smo mì *hrèstâli* pròvun ona redîna ol feròlà ispála, a i caklò je bìlo popùcolo (11, 42); i tâko smo do jùtra *hrèstâli* mòre (plovili po uzburkanom moru) (4, 90).

hrònît, -òn in pf – spremiti: Jo ìmon ti člānak iz nòvinih. *Hrònîl* son ga i cūvon ga (3, 83).

I

ìcihuv, pron. – ičiji: I nòsal son se u svîtù sòm, bez pòmòci *ìcihove* (11, 69).

ìkur, pron. – itko: jò ne vïrujen da je do tâd *ìkur* osin nòs bìl utèkal (7, 47).

imbrojât, òn pf – 1. zapetljati, zamrsiti; 2. fig. ne vratiti nekome dug: Polbò-dāju ih onì da smo Taljòne *imbrojâli* za stù mijòrih lirih (7, 47).

impakòvât, -jèn impf – pakirati: a i dvì fābrike su naprāvili. *Impakòjû* sala-mūnè. (3, 82).

implòjment, -a m (engl. emplyment) – naknada u novcu u vrijeme kada nije moguć određen sezonski posao (npr. ribolov); *hodît na implòjment* – uzimati novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti inače zaposlenog radnika: Jò son *hodîl dõle na implòjment*, dõli u Bellingham (1, 72).

inbukât, -òn pf – zatvoriti neki otvor, popuniti otvor nečim: Òlma su Âgota zatvorìli pol pròvu i vròta inbukâli kasètima tâko da ne mòre izòc (5, 98).

inceròda, -e f – cirada, za vodu nepropusni pokrivač ili kabanica: Dðnili su banāne i pokrìli *inceròdun* (4, 93).

ingranât, -òn – staviti u pogon motor koji radi: I Mihât, kal je cûl, *ingranòl* je motûr i da močà pul krāja (4, 90).

inkānat, -ònta m – 1. licitacija, stečaj; 2. društvena igra na plesu – licitacija za zgoditke: A tû sândulu, bìla je nòvo sândula, njû je Māte Ūho bìl dðbil na *inkānat*, na drùstveni tânac, kal je bìl drùstveni tânac tû je dðbil i òlma planiròl òtun sândulun utèc (4, 86).

inkontrât, -òn pf – susresti: Sâl nos je nòjveće bìlo sròm da nos kû ne vidi, da ne *inkontròmo* kojèga Komizonina (5, 101).

inkunjât, -òn pf – nabiti klin, ukliještiti, uglavit: Dicu *inkunjâli* pol pròvu i zènske *inkunjâli* pol pròvu (2, 75).

intèrpit, -a m – prevoditelj: Jò son bìl u kâmpu *intèrpit* za taljònski (3, 83).

intèrpriter, -a m (engl. interpreter) – prevodilac: Ali ùz tu vrìme, kal su nos ispitivāli, dðnili su *intèrpritera* (1, 70).

intrât, -òn pf – ući: i jò son *intròl* u kùhinju (2, 78).

invîdija, -e f – zavist: dūsla je vèliko *invîdija* jedôn na drùgega. Nāse zēnske na p̄imjer: »Ti imos veltrīnu i tvojà je lipjo. Nè vajo, jô mōran imāt lipju«. Dòlor te je polūdīl (2, 79).

is, praepos. – s, sa: i unūtra is kozīma (1, 68); Jō son bīl vēzon *is* Antōnon (5, 101); I ondā son razgovōrōl is kōnzulon (9, 62).

isfugāt se, -ôn pf – zadovoljiti se, izivjeti se: Sal n̄jima je bīla līpo prilīka za *isfugāt* na nōn, za dāt mlōdima p̄imjer da znāju ca ih cēko ako provāju bizāt (9, 61).

iskāt, īscen impf. – tražiti: Nīkoga su *iskāli* (1, 69); A ūn mēni pridlozīl neka īscen za Kānadu (1, 71).

iskapulāt se, ōn pf – 1. spasiti se od utapanja; 2. izbaviti se iz neprilika: Iz Parizā u džūnglu, iz kūce u tēndu, ispri jūdīh meju bestijōm, a dvōdeset gōdisē, a zēn zivotā. Tukō se *iskapulāt!* Nī cō, tukō se òtlec *iskapulāt!* (11, 70).

iskopāt, -ôn pf – 1. iskopati; 2. pronaći, otkriti: I svē je bīlo dobrō dokle nīsū *iskopāli* da smo mī ūkroli motūr (7, 6).

iskordāt se, -ôn pf – ukrutiti se, skrutnuti se: Sal nos vōdi pulicīja, a mī onō ol salāca, bokūn kosūje pok se svē onō *iskordālo* (8, 53); nišī vīdil sūnca, a nišī se promīnīl, a spōrak, rōba se *iskordāla* na tēbi (5, 102).

iskūpit, -in pf – skupiti: *Iskūpili* postolē (2, 74).

iskurtōn, -o (-a) -u (-o) – zakrpljen: Somo je spomīnjol »Bačāli, Bačāli i »Zvōnko, Zvōnko«. Ali nī zvōl »Zvōnko«, nego »*Iskurtōne* Gužīce«. »E, *Iskurtōne* Gužīce, đī si mi« (metaforično ime za prijatelja kojemu je zbog ozljeda šivana stražnjica) (2, 77).

ispancāt se, -ôn impf – dirati se u nešto: Jō se ne *ispancōn* u nīcemu (3, 81).

ispīhnīt, ispīhnen pf – 1. izdušiti, izgubiti zrak ili dah; 2. izroniti na površinu: Būta se pōl more, zanerī dokle pasō, a kal pasō *ispīhnī* i būta se u brud (5, 104).

ispijāt / spijāt, -ôn pf – izdati, potkazati: Īli će *ispijāt* ili je pūj vazmī (2, 74).

ispjegāt, -ôn pf – objasniti, protumačiti: Ovo se vrōcon da bi ti *ispjegōl* zōc nī zākopon (6, 110).

īspol, praepos. – 1. ispod, pod; 2. prije (samo u atmosferskom vremenu): Bonāca je *īspol* burīna, nī bīlo zlā ol jūga (5, 103).

ispomīnjot se, -en impf – sjećati se: Je tāko stōri? Je *se ispomīnjes?* (8, 49).

isporkāt se, -ôn pf – 1. isprljati se; 2. fig. postati politički sumnjivim: jo govōrin n̄jima da se ne bī tīl *isporkāt* radi tēga ca su me već toliko pūtih zatvōrāli i mēni je vej dōsta bīlo zātvara (3, 81).

istārt se, en pf – obrisati se: I dvīni se i *istāri se* i cēkoj zōru (p̄imjer za nar. imper.) (5, 101).

isteplit se, -in pf – 1. ugrijati se; 2. fig. zadržati se negdje: Nīs̄mō *se* alavīja u Pariz ni *isteplīli* (1, 69).

istīsnut se, -en pf – 1. stisnuti se; 2. (o brodu) nabubriti od vode tako da ne

propušta vodu: dogovrili se is Jānkoton da ti brūd porīne, da ga potòpi nekā se *isšsne* (8, 51).

izboga, praeos. – zbog: nòs su pūstili posli ìstraznega zātvora *izboga* tèga ca se je bil promīnīl zòkūn (9, 58); teta Vīnka me je zalūdū šilila da nā sul klecīn *izboga* tèga ca nīšōn tīl učīt (11, 69).

izbuzōno adv. – izbušeno, izdubeno: Carnjēne stīne, ca je nūtra *izbuzōno* (4, 51).

izdijēn, -ēno (-à) -u (-ô) – dobiti ime po nekome; obično dijete dobija ime po djedu ili baki: A nīnder mi ne pīse Mīro, na kòrte mi pīse Pètar jer son *izdijēn* u pokūjnega nònota Pètra (11, 67).

izjacāt, -ōn pf – zalediti, smrznuti: Impakōjū salamūnē ìli ih *izjacāju* (3, 82).

izjīdīt se, -īdin pf – naljutiti se: *Izjīdīt se* je i pořīrol me je (1, 69).

izula, -e f – otok: da kakò se zovē (...) ona *izula* (2, 76).

izvārć / svārć, izvārzen pf – svrci, svrgnuti, otkačiti: Kal se lètrika izgōsi, a gōšila se je u jelnāste ūrih, i onī sekūnd kal se izgōsi onī su mōrali bīt blizū kolūne i *izvārć* cīmu iz kolūne (5, 97).

J

jakèta, -e f – sako: mēne otāc čápōl za *jakètu* i svē mi botunē raspōrōl kako son ucinīl onī skūs (3, 81); Na tānac jō son mōral cèkot brāta da ztōnco i da mi zōmje *jakètu* da jō ìden zatōncot (10, 64).

jandarmerija, -e f – žandarmerija, policijska postaja: a gōri, ako znòs, di je bīla stōro *jandarmerija* – *kazērma* u Lučicu (2, 74).

jē, part. – intenzifikator narativnog tona: I ên ti bōga, ti kulincīć, znòs ol kūnca kořiki je kulincīć, mājni nēgo ovī zmūl. *Jē*. Ali je vèliki grotāc (2, 74).

jēmper, -a m – džemper: a jō na sēbi ìmon dvi-trī rōbe i *jēmper* ūzvrot (2, 74).

jèska, -e f – mamac za lov ribe, ili hrana za ribu: kal tořiko rībe grē unūtra i kal je tořiko mōle rībe vōnka za nřihovu *jèsku* tū je dōbri sinjōl za idūcu gōdinu (3, 82).

jīr, -a – krug, đir: òto ti patrōlni (...) ucinīl *jē jīr* i vrotīt se je (4, 87); i odlucīt son tèga momēnta ukarcāt se za pūc nā Bisovo, za ucinīt *jīr*, za vīdit Bīsovo (9, 56).

jūgo, -a pl jūgih / jugīh – jugoistočni vjetar: nī bīlo zlà ol *jūga* (nije bilo opasnosti da bi moglo zapuhati) (5, 13).

jūsan, -o (-a) -u (-o) – ljutit, bijesan, srdit: Onī su čūřili, ali nīšū nīkal nīkoga mōgli čápāt i sāl su bīli *jūsni* (5, 103).

jūzit, -in impf (engl. to use) – upotrebljavati, koristiti se (nećim): I rēkal mi je kojī brōj ol būsule ču *jūzit*, svē (2, 75).

K

kacjōla, -ê – kutljača: Jedōn pūt si ìmol nā don *kacjōlu* jūhē (4, 93).

kacòt, -a m – šaka, pest; *dât kacòt* – udariti šakom: a ùn mène ujedònut potègal *kacòton* (1, 69).

kadèna, -e f – lanac: Jò i Antòn smo vèzoni zàjelo *kadènima*. Jo govòrin ovèmu ca nòs je vezìvòl: »Nemoj puno stisnut!«, a ùn za despèt istìskal (5, 101).

kajìc, -a m – mala barka od 3,5 do 5,5 metara, ravne krme s malom krmenom i pramčanom palubom, ovalnoga dna, a obično služi kao pomoćni brodić većeg broda za razne manipulativne svrh, a osobito za prekrcavanje posade kad je brod na sidrištu: *Kajìc* je bìl cetìri mètra. Kako sàndula, mājji ol sàndule (2, 73).

kāki, pron. – kakav: koji su tāmò ìsli vajāli su ispītāt je *kāko* opāsnost (5, 98).

kakò, adv. – kao: Butāli su nos u jedòn *kako* stòn (5, 100); A tū zènsku su tūkli *kako* bèstiju (5, 101).

kakomudrògo, adv. – naopako, bilo kako, krivim putem, bez mara: onò se pokòjan otāc òl stroha razbolìl, ondā je svè ìslo *kakomudrògo* (2, 77).

kāl, pron. – kad: *Kal* smo dòbili kòrte (1, 68).

kalfòt, -a m – 1. radnik u brodogradnji – onaj koji šuperi (nabija stupu između madira broda); 2. brodograditelj: Jò son njin pridložil da ću se provāt sprijatejìt is jelnìn *kalfòton* (8, 50).

kālāno, -ota m – brodić-igračka koji su komiška djeca pravila od otpadnog lima tvornice ribljih konzervi i to tako da bi pravokutni komad lima presavili te spajanjem jednog kraja dobili pramac, a krmeno zrcalo dobili bi pričvršćivanjem čavličima komada daske na zaobljeno savijen drugi kraj lima; obično su imitirali tip leuta ili loje (svječarice) kako bi mogli oponašati ribolov na plavu ribu; takav leut-igračka bio je opremljen mrežom plivaricom, a svječarica feralom (obično od bočice za tintu: Nìsta, òtac je pokòjan naprāvìl đìci – brāci – brođìce od lāte – *kālānkote* da ìdu nā Bod kako po òbicoju, kakò su se komìsko dicā vicijāla is tìma brođìcima od lāte, da ìdu nā Bod potèzāt brođìce (2, 74).

kalcèta, -e f – bičva: One *kalcète*, onò se bìlo svè zalìpìlo za kòzu. Nì se vej ni znālo je kòza ili je *kalcèta* (1, 69).

kalkulāt, -on impf – računati, smatrati: Bìt će *kalkulāli* da son nòsal nìke prìjateje u Splìtu (4, 87); Jo *kalkulòn* da je bìlo pulnòća kal son dūsāl u Vèli dul (4, 88).

kalùn, -ùnā, m – top: Kal son se jò rodìl, u Nòvu crìkvu zvòna su pòcela zvonìt i *kalùnì pùcot* (11, 67).

kāmara, -e f – soba: plòtis *kāmaru* đì ćes spāt i jìst (1, 69).

kampanèl, -èla m – crkveni toranj, zvonik: niki su se partìjci rùgāli i kal smo ga iskāli govòrìli su da ga ìdemo u *kampanèl* ol Mùstera iskāt (6, 112).

kānerìja, -e f – tvornica ribljih konzervi: U San Pèdru son pòcel lavurāt u *kānerìju* (1, 71).

kānoćól, òlā m – dalekozor: A na pròvu su dvò vojnikā, glèdaju *kānoćólèn* (4, 87).

kantāt, òn impf – pjevati: A jò pòcel *kantāt*. *Kantòn* jò, a da se ne smì *kantāt* u zātvor (9, 58).

kantûn, ûnà m – ugao, kut: Nìkica na jedôn *kantûn*, a otâc na drùgi. Prodôjû gîre (4, 87).

kanjûs, -a m – 1. riba koju bi najčešće djeca uspjela izmamiti, pa i ukrasti ili zaraditi prilikom iskrcavanja ribe iz ribarskih brodova; 2. obilazak ribarskih brodova, kada iskrcavaju ulovljenu ribu, s ciljem da se dobije besplatno nešto ribe: *pûc u kanjûs*; 3. fig. *ćapât kanjûs* – biti izmlaćen: jo mîslin da bi bîl tē nōci *ćapôl kanjûs* (5, 103).

kapitôn, -â m – kapetan; *kapitôn ol pûrta* – lučki kapetan: vëzâli smo se za bôvu kako vapôr i čekomo *kapitôna ol pûtra* da dÿjde na nôs (5, 99).

kâpo, -ta m – šef: govôri mēni *kâpo* da hobi volîl stâlno lavurât u kûhinju (4, 92).

karatîl, îla m – mala bačva od 100 do 300 litara: *Karatîli* îsli u dÿge (raspali se) (11, 71).

karmâ, -e f – krma; *ostât po karmî* – zaostati, ostati pozadi: Dÿsli smo brûd i brûd, pozdrâvili se i vôga pul krâja. Ma Taljônci *ostâju po karmî* (5, 104).

kartulîna, -e f – dopisnica: dōbil son *kartulînu* ol Sajête (5, 104).

kâsa, -e f – mrtvački sanduk: mî smo bîli na gûrnji pûd, a *kâsa* je bîla dōli (6, 110).

kasêta, -e pl -ih / kasêt f – otvoreni drveni sanduk za prenošenje i držanje ribe a sadrži oko 10 kg ribe: pok na râmen nošît, *kasêtu* na râmen, nîkal, sÿh, nîkal šît (4, 86).

kasjât, kâsjen impf – 1. kašljati; 2. fig. mākina je pōcela *kasjât* (motor je počeo nepravilno raditi, posustajati, gasiti se) (5, 99).

katrîda, -e f – stolica: i onâ sidî na *katrîdu* u Sûrota kûhinju (2, 78).

kazêrma, -e f – vojarna, kasarna: di je bîla stōro jandarmerîja – *kazêrma*, u Lÿćicu, onōnde je bîl strazâr vojnîski (2, 74).

kîće, -o n – lisnato granje, osobito planike i česmine, a služi najčešće za prehranu koza: bîl bi đîgod îsal tâmo gÿndulun ubrât nozÿmine za konjâ i *kîćo* za kozÿ (9, 56).

klâpa, -e f – 1. pjevačka družina od 5 do 8 članova za četveroglasno pjevanje dalmatinskih pjesama; 2. družina prijatelja: Ali nî bîlo potîriba ni svîdōku da smo zâjelnō jer svî su znâli da smo zâjelnō, *klâpa* smo (6, 114).

klâsa, -e f – 1. razred; 2. učionica: kal son hodîl u skÿlu bîlo nos je u pēti A i pēti B u svâku *klâsu* po cetardesêt dicê (8, 50).

klerât se, -ôn pf (engl. to clear) – osloboditi se nečega, napustiti nešto (što je neprijatno: I kal smo îsli na rîbe... i tÿ me je pok *ćapâlo*, ma îsto son *se* bîl *klerôl* njê (2, 77).

klōb, -a m (engl. club) – klub za društvenu zabavu: da nî *klōbovih* ne bî se svît nōnke vîdil. Iz aÿta u kÿću, iz kÿće na posôl, iz poslâ dōma. Jedîno se vîdis ako se kÿ ozēni îli ako kÿ ÿmre (2, 78).

klobùk, ùkà m – šešir: Bìli bismo dūsli po dīl òl broda u Rùdicu pol *klobùcìma*, is oçòlìma (7, 46).

kô / kû, pron. – tko: Sal *ko* cè vej znât, nî aleròja, nìsta (1, 67).

kòca, -e f – 1. mreža potegača, poput velike vreće, koju za sobom vuče ribarski brod; 2. ribarski brod koji lovi kočom: òno nâmo jelnâ *kòca*, òno nâmo drùgo, pùc ćemo na onù blìzju i rèc ćemo da nìmomo nâfte, da nos vâzmu i olvedù u Itòliju (9, 61).

koçònje, -o n – ribarenje kočom: Jedìno zòl mi je ca nìsòn mìslil, ca nìsòn pìneze ol *koçònjo*, ca ti dinâr nìsòn ostâvil tòti (4, 88).

kofidència, -e f – povjerenje; *bit u kofidencu* – biti prisan, imati povjerenja: Mì smo se bìli dogovořili is jùdìma is kojìma smo bìli u *kofidencu* (5, 103).

kòko, pron. – koliko: »Câ mìslis koliko je do onâmo?« – »*Kòko* iz Komìze do Svèca« (2, 76).

kòkus, kokosê pl kokosìh / kòkosih / kokùs f – kokoš: I tâko son ugrodìl fârmu of sedandesèt mijòrih *kokùs* (2, 77).

kòlo, praepos. – oko, blizu: I bârz je dūslo *kolo* desetâk ùrih ùjutro (1, 67); a znòl je i *kolo* mâkine (razumio se u motore) (5, 97).

kolòc, -òcà m – dvopek kružnog oblika (poput alke) namijenjen ribarima zbog njihove duge odsutnosti od kuće: Vâzeli smo mìh vodè, vâzeli *kolòcih* ca mì je zenâ bìla omìšila (9, 57).

kolùmba, -e f – kobilica broda: Brùd se je voltòl nâpuko i jò iz *kolùmbe* skoçil ù more (4, 95).

kolùr, -a m – boja: Kal je ovì kapitòn vīdìl avijòn, ni hobòtnica ne mīnjo *kolùre* kakò ih je ùn mīnjòl (4, 90).

komodât, -òn impf – odgovarati, biti prikladan, biti po ćudi: Ondâ se sastânes, razgovòros onònde ako te *komodò*, ako te ne *komodò* baj – báj (2, 79).

kanalica, e- f – kanal u pijesku na dnu mora, udolina na pješćanu dnu: Salbùn je i *konalica* je, vajo znât za pùj po *konalici* pok se okrenīt za pùc na mùl (5, 99).

konòba, -e pl -ih / konùb f – podrum: kakò ćemo dúc u Cvàjtaka *konòbu* (2, 74).

konjòd, -a m – šogor: Petrâska je ìsal is *konjòdon* na Barjòkè rībot (5, 98).

kolùna, -e f – kameni stup, uz rub ozidane obale, za privezivanje brodova: Sal onò na *kolùnu* je cìma, ondâ je câpa (4, 87).

konfermât, -òn pf – potvrditi, pristati, složiti se: da bi me ùn vâzel ako jò mìslin utèc. Tù son mu jò *konfermòl* (9, 58).

kònter, -a m – kanter, vrsta oborite ribe: Cuvâli smo zīvu jò i nòno i pèkli *kòntere* (11, 71).

kònjac, -a pl kònjoc m – kanjac: kal bismo jò i stòri ìsli pò moru i ùjoli līgonj i *kònjoc* (8, 50).

kòr, kârvi f – krv: ta *kòr* se pritvorìla ù vodu (6, 112).

kordûr, -ûrà m – obalni rub koji oplakuje more: Ali ùvik je kògod na ligne níz *kordûr* ili koji brùd pasò (9, 60).

kòrka, -e f (engl. cork) – pluto mreže: Ispìlvole su *kòrke* ol mrže i oni pliju po *kòrkima* (4, 95).

kòrner, -a m (engl. corner) – ugao, kut: racunàli su da je spijùn i na *kòrner* ol baràke (...) tumbàli mu scávînu priko glòvè – panòdu su ucinìli ol njèga (4, 92).

kòrta, -e f – papir: pùcoli smo se avijònima ol *kòrte* u njèga (4, 85); Obligàlo me je vèće pùtih stòremu postolè vazèst i stàvit malo kòrte nùtra da mi nòge ne balàju u tìma kòmolnima postolìma (8, 49).

kortejònta, -e f – djevojka koja ima momka: onì su imàli *kortejònte* (5, 100).

kosìca, -e f – pletenica: bìlo mu je ìsto kako jelnà *kosìca* vèzono (6, 112).

kòsta, -e f – obala: Sal ocektìjì da će dúc patròlni brùd. Do sòme *kòste* su se u onò dòba uzàli zalècàt (4, 90).

kostàt, -òn pf – pristati u luci brodom: i fermàli smo se, ali nì dì *kostàt*. Nì bìlo mùlà (5, 99); da dùjdemo unùtra i da kostòmo na rìvu (5, 100).

kòst gard, *kòst garda* m (engl. coast guard) – obalna straža, pomorska policija: i ovì su pok òlma jòvìli *kòst gardu* i pok su dūsli po nòs (4, 95).

kòzàt, -kòzen impf – 1. pokazivati: a onì pulicijòt, ca je iza njèga, *kòze* mi rùke da dvìnen gòre (1, 69); 2. kazivati: Dūsli mì k njìma i jò njìn *kòzen* kakò smo utèkli (7, 44).

krakùn, -ùnà m – zasun na vratima: otvòro strazàr onì *krakùn* i govòri (3, 83).

kredàlo, -ota m – ulični izvikivač reklama za prodaju robe: Rùdica je imàla *kredàlota* kojì kredò. A tì »grido« bìl je nìki Lazà. A còtov je bìl otì Lazà i ondà bi bìl hodìl, pengulòl se iz nogè nà nogu i vìkòl: dūslo je friske rìbe na peskarìju pò tu i pò tu, dūslo je, cà jo znon, ròbe tàmò i tàmò, dūslo je mlìkà tòti i tòti« (7, 45).

kredàt, -on impf – uzvikivati na ulici reklame za prodaju robe: Rùdica je ìmala *kredàlota* kojì kredò (7, 45) v. kredalo.

krìz / kròz, praepos. – kroz: mi glèdomo *kriz* ponìstru (2, 74).

kròj, kràja m – obala, kopno: A da smo cetìri mìje ol *kràja*, da se ono vidi *kròj*, da se vidi Vieste (4, 90).

kù, pron. – tko: da nos ne bì *ku* vìdil (1, 67).

kùce, -ta m – pas; samo u izrazu: *làji kùce di si vèzon*: Ali dūsli su dicà, ozenìl si se, vàmò, nàmò, jè, sal vej ne mòres, sal stòj dì si, *làji kùce di si vèzon* (2, 73).

kucìn, -a m – pas: a pulicìja is nòn sa *kucìnima* (5, 101).

kùco, interj. – uzvik kojim se naređuje nekome da šuti a obično ga prati gesta ispruženog prsta desne ruke ispred usana; *stòt kùco* – šutjeti (za razliku od stilski neobilježenog izraza s glagolom *mucàt*, ovaj je izraz izrazito stilski obilježen): Petràska ga je podūsìl i zaprìtìl mu da *stojì kùco* da se ne dogòdi càgod grùbega (5, 98); *kuco là*, adverbijalan izraz – ni pis(nuti).

kùda, adv. – kao: Ondã se je vrõtil nõse na Sike i õtle pomãlo dõma *kùda* da je bìl nã more (4, 86).

kùl, pron. – kuda: Nè znon *kùl* me vòdi (5, 106).

kùlaf, *kùlfa* m – pučina, otvoreno more: Jõ son stãlno mìslil kakò ću utèć, hòće dı iskarsnıt kojõ ćonca za omaknıt *kùlfon* (9, 57).

kùlin, -a m – 1. jelo, specijalitet otoka Visa; pravi se od iznutrica, osobito bravljih (tripice, pluća, jetra, crijeva i skrnutna krv); da bi se iznutrice dobro očistile, prale su se obiĉno u moru na morskoj obali, a poznati lokalitet u Komiži, poznat po pranju iznutrica, bio je poluotoĉić Bod; 2. iznutrice: Onã je tukãla da ubije kũnca i pũj oprãt *kũlin* (2, 74).

kulinćić, -a m dem. od *kũlin* – iznutrice: ti *kulinćić*, znõs ol kũnca koliki je *kulinćić* – mãnji nègo ovı zmũl (2, 74).

kumpanjija, -e f – druŹina, grupa prijatelja: Onı imãju võde svojè prijateje, svojũ *kumpanjiju* i njĩma se je têsko ol tẽga odlpĩt (1, 72); utèćãla je grũpa za grũpun, *kumpanjija* za *kumpanjijun*, utèćãle su ćile famĩje (5, 97).

kumpõr, -a m – kum; ĉesto se tom rijeĉi oslovljava slušatelj kad se govori o neĉem iznenađujućem: Ma, *kumpõre*, ma ca jè tu bìlo, ma tućũ se, ma dĩmi se, ma tũ je merõkul bõzji (5, 101); i, *kumpõre*, ca sè je dogođilo: priko nõĉi zapacãla je rãpa ol zãhoda i, *kumpõre*, poplãvili (5, 101); iron. Jo govõrin ovẽmu *kumpõru* ca nõs je vezĩvõl: »Nemũj pũno stĩsnut!«, a ùn za despèt istĩskal (5, 101).

kũnac, *kũnca* m – kunić: onã je tũkala da ubije *kũnca* i pũj oprãt *kũlin* (2, 74).

kulentãt, -õn pf – zadovoljiti: onı grèdũ sõmo radi mẽne dã bidu me *kulentãli* (1, 72).

kurènt, -a m – 1. zraĉna ili morska struja: Mõre te ćapãt *kurènt*, onı oceãnski *kurènt* i ondã si gotũv (4, 92); 2. fig. tok Źivotne sudbine: Bìl je tũ momènt da se vajõ olcĩpĩt ol komĩske stĩnè i molãt se niz *kurènt* nekã te nõsi po svitũ (10, 65).

kurĩt, -ĩn impf – kretati se: *Kurĩmõ*, *kurĩmõ* nãpri (1, 67) *Kurĩ* vrĩme, dohõdi Uskãrs (4, 92).

kurõj, ãja m – hrabrost, srĉanost, odluĉnost: Tũ mi je dõlo tõko *kurãja*, a vèj son bìl izgubĩl strõh (4, 87).

kuvèrta, -e f – 1. krov; 2. paluba: Mı, koji nismõ bizãli, stõli smo pol prõvu, a vi mlõdi gõri na *kuvèrtu* (3, 81); *mõli ol kuvèrte* – mornar-pomoćnik na palubi broda: Njèga smo pĩtãli jer ùn je bìl na trobãkul »Hũmãc« kako *mõli ol kuvèrte* (5, 97).

kvarĩr, ĩrã pl – ĩrih m – pramĉani ili krmeni bok broda; smjer vjetra koji puše u kvartĩr određen je kutom od 45 stupnjeva u odnosu na uzduŹnu os broda; pri takvu vjetru brod je najstabilniji, a najbolje jedri s vjetrom u krmeni kvartĩr: Ostãvola non je zvĩzdã tarmuntõna u dèsnı *kvarĩr* (1, 67); A vĩdin nĩki skũj ostãje u *kvarĩr* karmèni (2, 75); ùvik su govõrĩli stõri da nekã ti zvĩzdã tarmuntõna ostãje priko dèsnega rãmena u *kvarĩr* ol karmè (5, 103).

kvatasèncija, -e f – ruzmarinovo ulje: mẽni je zenã stõla tõti i sõmo non je dodovãla *kvatasènciju* da se mãzemo (6, 112).

kvestûra, -e f – ispitivanje u policiji, isljeđivanje: Ondâ na kapetaniju, na *kvestûru* u Bâri đî su nos nîkoliko dôn ispitivâli (9, 61).

L

lâlahan, -ahno (-ahna) -ahnu (-ahno) – lagan: Mèni u nêmu momêntu cinîlo mi se je da son *lâlahan* kako tvîca, da ću jô tû priletît (4, 89).

lâmica, -e f – žilet: Bîli smo se pòceli brît i sòmo smo vâzeli sòbon *lâmice* (1, 68).

lampadîna, -e f – baterijska lampa: Po noći smo îšli tâmo *lampadînima* (8, 14).

lancôna, -e f – debeli konop kojim se privezuju veliki brodovi: i jedôn Taljônâc je bîl (...) tumbòl mi je debèlu *lancônu* i jô son vezòl za pròvu (4, 90).

lantêrna, -e f – svjetionik: dvî ûre pòsli Tresjòvca mðres vîdit *lantêrnu* nâ livo. Tò ti je Sûsâc. Cetîri ûre – Palagrûza (2, 75).

lanternîst(a), -a / -e m – svjetioničar: Govðri da je nâmo *lanternîsta* (2, 77).

lâta, -e f – 1. tanki lim: Nista, otâc je pokòjan naprâvil đîci – brâci – brođiće od *lâte* – kalânkote da îdu nâ Bod kako po ðbicoju, kakò su se komîsko dicâ vicijâla is tîn brođićima od *lâte*, da îdu nâ Bod potêžât brođiće (2, 74); 2. limena kanta: Ondâ je isplîvola jelnâ *lâta* od ûlja (4, 95).

lavûr, -a m – posao, rad: Kal smo dðbili te kôrte, dðbili smo i *lavûr* (1, 69).

lavurât, -on impf – raditi: »Câ je vo, ca ovî *lavurâju!*« – A onî su *lavurâli* (7, 43).

legòt, -a m – 1. duh mrtvoga koji noću obilazi kuću u kojoj je za života obitavao; 2. iron. čovjek: Ozîvît ćemo jðpet Bancić. Iskûpit će se nòs dvo-trî *legòta*. Tukò da Bancić ðpet ozivî (2, 79).

lèsto, adv. – brzo: a papûci – to je bilo iskîdono, stâro, nevûjno tâko da son *lèsto* ostòl bûs (4, 88); Jò son se *lèsto* izvûkal i iskocîl û more (9, 56).

lètrika, -e f – električna struja: a kal je hrûplo dðli, ðlma se je *lètrika* izgòšila (4, 95); Onð mi je parvî pût bîlo vîdit skâle ca gredû na *lètriku* (1, 68).

lêva, -e f – regrutacija: Dûsla je *lêva*. Mène na *lêvu*. Űzelo me je za rðčnog pðdoficira u marînu (4, 86); Cèkola nos je *lêva*. I mî smo vîdili da vej nî izlaza nego vajò utêć. (5, 103).

levût, -a m – ribarski brod, glavni brod za lov tratom ili plivaricom; na krmi ima veliku palubu na kojoj je mreža, pramčana paluba je takoder duga; leut je širi i puniji u bočnoj liniji od gajete a dug je od 10 do 12 m: odlucîl je bîl omaknît is Vjêkoton Pîrjicun ca je bîl makinîst ol *levûta* (9, 57).

ligna, -e pl -ih / lîgonj f – lignja: Nòjboje je bîlo kal bismo jô i stòri îšli pð moru i ûjoli *lîgonj* i kônjoc (8, 50); *pûć na ligne* – poći u lov na lignje: *pûć će na ligne* sòm (1, 67); *bît na ligne* – loviti lignje, biti na moru radi lova liganja: ali ûvik je kðgod *na ligne* niz kordûr (9, 60); *vrîme od lîgonj* vrijeme ili sezona za lov liganja: A bîlo je *vrîme od lîgonj* i ondâ će òn kako pûć iz rîve pûć će na *ligne* (1, 67).

- likôr**, -ōrā pl -ōrih – liječnik: Vajô pasât *likōrā* (liječnički pregled) (1, 68).
- lipo**, adv. – 1. lijepo; 2. prilično, znatno: Dvìgli jìdra. Pòcelo *lipo hlòdīt* (puhati) (8, 52).
- lis**, -o (-a) -u (-o) – gladak: Onì su glèdoli i rùke, ako su ti rùke bìle *lise* racunāli su da nìkal u zivotù nìš lavuròl (8, 53).
- lnèva**, v. don.
- lnì**, v. don.
- lnò**, -a m – dno: Kal smo dūsli do taljònske kòste nasūkāli smo se na sarbùn. Ne vīdis *lnò*, mūtno je, a pèdak mōra dubinē (11, 68); Tòte se nìkal nì vīdilo *lnò* (5, 99); da su ga nòsli na *lnò* mōra (6, 109).
- lōja**, -e f – svječarica, barka šiljaste krme, s velikom palubom na pramčanoj strani, a malom na krmenoj i s feralom na pramcu: *lōje* svīte u Vāli (4, 85).
- lōjer**, -a m (engl. lawyer) – odvjetnik: Pñjateji, *lōjeri*, vāmo – tāmō, da nì izlaza, da se ne mòremo nōnke ozenīt tāmō (1, 72).
- lozjè**, -ò n – vinograd: bùta se u *lozjè*, bìlo je pòcelo skūrīt, i nazobjì se tōti (5, 102); Imāli smo mālō *lozjò*. Jò i stōri i stōro lavurāli smo tū *lozjè* (8, 49).
- lūca**, -e f – mrtvačka lubanja: Ubìli su ih čètnici, a nosìli su onì čètnički znāk – martvaskū *lūcu* (7, 6).

M

- māca**, -e f – 1. mrlja; 2. fig. žig osude: Tāko son pòcel lavurāt, ali ùvik me je prātila ta *māca* u mojuj biogrāfiji (7, 48).
- makarunòda**, -e f – jelo od makarona: I jedòn dòn jedòn me naucìl jūhu, drūgi dòn drūgi *makarunòdu* i mālō pòsli tu sòmo dūjde kal se butòs u tēmu. I jò kùhon. Tāko son ostòl za kùhara (2, 78); I ispomñjen se, kùhar je napravìl *makarunòdu* na skāmpe, one spūzè i mī smo se najìli (4, 91).
- mākina**, -e f – 1. stroj, motor: Tāko da son jò stālno sekòl i cūvòl *mākinu* (4, 89); kakò son dòl vèće spīda *mākini*, tāko se je *mākina* pòcela grìjot. Ondā son mòkru vīčú stāvìl priko *mākine*, a tū je gòre. Sñčā da je Njemāc napravìl tu *mākinu* (4, 90); 2. strojarnica: kapitòn je ostāvìl oni pòkriv ol *mākine* i zavìkal je dōli makinìsti: »Tutta la forza!« (4, 90); Ūn je bìl na trobākul »Humāc« kako mòli ol kuvèrte, a znòl je i kolo *mākine* (5, 97).
- makinèta**, -e f – aparat za šišanje ili za brijanje: I mēne je fermòl strīc (...) Izglèdo da je ruvinòl *makinètu*, jer kū zno kòko vñmena nì se òprola glòvā (1, 64).
- makinìst(a)**, -a / e m – upravitelj stroja na brodu: i govòre da nì kapitòna i da nì *makinìste*. Ostāli su sòto (4, 95); Ūn je bìl *makinìst* na brodu ol Zādruge (10, 64).
- manīca**, -e f – 1. ručica za paljenje motora: čapòl *manīcu*, zavartìl je i pa-pa-pa-pa (3, 81); 2. ručica za gas na motoru: A jo pritìskal *manīcu*. Ėn ti bōga, mēni òlma gužīca pòl more (2, 76).

manìstra, -e f – tjestenina: *Manìstra* na bìzi, *manìstra* na rìzi, *manìstra* na pomedòre, *manìstra* na fazùl, *manìstra* me je vèj bìla objìla (1, 72).

manòvra, -e f – manevar: Kal son jò pôrtìl iz Tatìnje i svì tí pùt son ucinìl, i dvò bàrda pasàt i svù tù *manòvru* i dùc prì zorê u Medvidinu (4, 89); ondã je bìla vèliko *manòvra*. Levùt je vèzon iz bòn-de, a ùn kumandò da molàju brùd i kòću gòri, ful spìd da se dvìne kòća (4, 90).

mārac, mōrca m – ožujak: Onì su dšli u mōrcu (2, 77).

marèta, -e f – uzburkano more, ali ne olujno: Bìlo je dōbre *marète* ol jùga i kakò smo mì hrestàli pròvun onã redìna ol feròlã ispàla, a i caklò je bìlo popùcolo (11, 42).

marìna, -e f – mornarica. Ùzelo me je za ròcnog pòdoficira u *marìnu* (4, 86).

marmìta, -e f – lonac za kuhanje: Kal me je dšsal rēd za lavuràt, ùzel me je za pràt *marmìte*, one vèlike kàzane (4, 92).

māska, -e f – mačka: kakò je òcu utèkla *māska* ca smò je zvòli Panēr. Kal smo bizàli onē vèceri dōnil je bìl *māsku* sòbon da će je nã Bod ukarcàt u kajìc, da će je dāt Taljòncima za pòklon. Ovèga mi zlāmena. Utèkla mu je iz Cvàjtaka kùće. Còrno *māska*. Ćtìla je onã da će finìt u pinjàtu (2, 78).

māster, -a m (engl. master) – učitelj, gospodar, autoritet, meštar: Ùn je bìl *māster* ol tae kwon do (vrsta borilačke vještine) (11, 47).

mazulìn, -a m – 1. mlinac za kavu; 2. fig. mali motor, neprimjeren veličini broda: sàl oni mòli *mazulìn*, ceřiri-pēt mīj ako je vozìl (2, 76).

meçàt, -mèçen impf – stavljati; *meçàt ù brud*, *meçàt prìko bròda* – more u nevremenu ulijeva se ili prska preko broda: *priko svèga je meçàlo* tãko da son jò stàlno sekòl (4, 89).

meròkul, -a m – čudo; često u izrazu *meròkul bòzji*: ma ca jè tu bìlo, ma tucù se, ma ðimi se, ma tù je *meròkul bòzji* (5, 101).

mezarulìn, -a m – mala bačvica od 10 do 100 litara: A trì vagùnã vìnã moglo se istoçit iz nãse konòbe u mùmu ðitìnstvu, a sàl svè more stàt u dvò *mezarulìna* (11, 71).

mìh, -a pl mìhù m – mijeh: Vàzeli smo *mìh* vodè (9, 25); *Misi* osùseni vìse ispol podà (11, 71).

mijòr, -a m – tisuća: Trì *mijòrà* dðlorih son jimòl, a kupìl son fàrmu za dvòdeset ì dvo *mijòrà* (2, 78).

militòrni, -o (-a) -u (-o) – vojni, militaristički: Dšsal je *militòrni* gòverment – uspostavljen je vojni režim u državi (4, 96).

mìlo, adv. – žao; *ucinìl mìlo* – izazvati sažaljenje: I govòri mēni ženã da njuj je *ucinìl mìlo* otì direktùr i onã je polpìsàla òlkaz (6, 114).

mìsto, -a n – mjesto; *na mìsto* – umjesto: *Na mìsto* pùc se is dicùn igràt jò bi bìl ìsal di je ùn kàrpil mřize (8, 49).

misùn, -ùnã m – metež, kaos; *sve jedòn misùn* – izraz nastao po tome što je navodno neki pop primao novac da održi misu za pokojnike, za svakoga posebno,

a on je, prema priči, obično držao jednu misu za sve pokojnike zajedno – odatle augm. *misûn* u značenju kaotičnog miješanja, nereda: Jo znôn da son svû vrîme sekôl, da je p̄riko cîlega brôda mečálo i da je pol prôvu bìl sve jedôn *misûn* (4, 90).

mlëkinja, -e f – plod i stablo smokve petrovače, smokva ranog i krupnog ploda: Iden ubràt lemûnè, ìden na lozjê, ìmon *mlëkinje*, smôkve, rogôcè (9, 63).

mlôdo, -e f – cura, mlâda: bila je *mlôdo* Mâteta Butôrovića (4, 86).

moçâ, imper l. lica pl od (aj)mo éa – ajmo: Onda *moçâ* puld onâmo (2, 75); *Moçâ*, vazmî ðicu i moçâ! (4, 88).

molât, – ôn pf – pustiti: Obeçáli su mi bìli da ée me za Božíc i Nôvu gôðinu *molât* dôma (3, 83); I ove pîzdè nisû *molâli* skîf nego su iskoçili ù more (4, 93); Ali zamîsli tí kojî je to strôh bìl da onî nisû môgli çimu *molât* ol kolûne (5, 97); A tí nas brûd, tu je tèklo i Taljônâc govôri da neka brûd *molômo* (8, 53); *molât ol krâja* – odvezati konop kojim je brod vezan za obalu: Jô son *molôl ol krâja*, a ùn opûtil mãkinu i pôrtili (9, 59).

mônki, -ja m (engl. monkey) – majmun; pej. a dôli oni jâlني Ekvatorijânci, oni *mônki* çekaju da njin se çagod hîti (4, 93).

môre, -a n – more; *bît nâ more* – biti u ribolovu: i ôtle pomâlo dôma kuda da je *bîl nâ more* (4, 86); *bît môra* – biti uzburkanoga mora: *Bîlo je môra* u prôvu (valovi su udarali u pramac broda) (7, 44); *pûc nâ more* – poçi u ribolov: Vîdili smo da se bôje isplôti *pûc nâ more* (3, 82); *hodît pò moru* / *hodît nâ more* – obiçavati içi u ribolov: Nôjboje je bìlo kal bismo jô i stôri ìsli *pò moru* i ùjoli ligonj i kônjoc (8, 50); a stôri je *hodîl i nâ more* (8, 12); *stôt nâ more* – biti u ribolovu: kðça je *stôla* jôs cetîri dôna *nâ more* (1, 68); *lîpu môre* – prilično valovito: Bîlo je *lîpega môra* ol jùga (9, 61).

morlès, adv. (engl. more or less) – više-manje, otprilike: I stôli smo *morlès* ùru vrîmena do pûrta nâokolo (2, 76).

môro, -ta m – 1. tamnoput çovjek; 2. vrsta drveta u australskoj džungli: Nauçil si ca je gîmblet, ca je *môro*, ca je sâmigam, rîvergam, tîtri – sve vôrsti darvâ (11, 70).

môt, -a m – znakovita kretanja rukom ili licem kad nije moguće komunicirati jezikom: Onda mi pîtomo njîh na *môte* (2, 76).

môz, mãza m – svibanj, maj: rodîl son se na sèdan *mâza* cetardesèt i pête (11, 67).

mûl, mûlà m – 1. tovarna životinja – mula; 2. pristanišni gat, lukobran: Dvî kânte nâfte olnît iz Peníce iza *mûlà* (5, 97); Mî kojî smo vlâstima bìli sumjîvi za utèç nîsmô smîli pûc nînder brôdon. Bîlo je zabrônjeno. Bîl je vojnîk is pûskun na *mûlû* (9, 57).

N

nadrètit se, -in pf – ispraviti se: Ali kal je brûd udrîl (...) *nadrètil se* je i dobôta me je onî jôrbul çápôl (4, 95).

nahodīt se, -in impf – nalaziti se: Pri dvôdeset gôdisć *nahodīli smo se* svăku vëcer jedôn is drüğin na čakulu, zaigrât na kôrte (2, 79).

năko, adv. – onako: jo nê znon da me je kû *năko* balarestôl (1, 69); Na rīvu smo bīli inkontrăli nīke Komīzone *năko* spôrki (5, 102).

nalīt se, -jen pf – 1. naliti se; 2. zagrabiti brodom more, potopiti se: Da smo zakasnīli ūru-dvī, ên ti bôga, bīli bismo *se nălili* (2, 76).

nalôdjen, -o (-a) -u (-o) (engl. loaded) – nakrcan: *nalôdjen* brūd (4, 92).

nămo, pron. – onamo: a postolī letê vămo i *nămo* (2, 74).

năpuko, adv. – naopako: Ali vëj u dvo-tri godīscô vīdil son da je pöcelo hodīt *năpuko*. Nôvo vlăst je fīla unīstīt tezökă (9, 22); Brūd se je voltôl *năpuko* i jô iz kolŭmbe skocīl ū more (4, 95).

narônca, -e pl -ih / narănoc f – naranča: mī smo tărli rŭke obo postëju po cīli dôn, a ondă măzoli rŭke kôrun ol *narônca* neka se vīde zŭjī da su tŭ rŭke od lavŭra (8, 19).

natantăt, ôn pf – nagovoriti, naputiti, podstaknuti upornim nastojanjem: i ca nôs je vrôg *natantôl*, cŭli mi, govôri se da je u Njêmasku bôje (1, 69).

năvar, praepos. – poviše, navrh, iznad: a Mīcota je văzel jedôn *navar* sêbe (5, 101).

navigât, -ôn impf – ploviti brodom: Jô mu isprăvil rôtu i vôga pul Itôlije. I tăko smo *navigăli* (4, 90).

navigător, -a m (engl. navigator) – kormilar: nī znôl pŭivot *navigător* (4, 95).

navŭc, -ŭcên pf – izvući, isteglitī (o brodu): Dīnja i jôs jedon su bīli u sândulu, ondă su *navŭkli* sândulu na zôlô i utêkli (5, 103); *Navŭkli* brūd, butăli svê u sklădiste (2, 76).

nazobăt se, -ôbjen pf – najesti se grožđa: bŭta se u lozjê, bīlo je pöcelo skŭrīt, i *nazobjī se* tōti (5, 102).

nêga, pron. A od *oni* (onaj) – onoga; u izrazu *bên ti nêga* – ublažena psovka u kojoj je riječ *bog* zamijenjena s pron. *on*.

nekă, conj. – premda, iako: A ŭvik je bīla regăta *nekă* smo bīli u taljônsku môre (stalno smo veslali kao u regati) (5, 104).

nêlni, pron. – nijedan: jô nīsôn znôl đī ću, jo nīsôn znôl *nêlnu* adrêsu u Austrăliju (10, 66).

nerăt, nêren pf – roniti: Tōti Meksikônci *nêru* âbalone (4, 95).

netăt se, -ôn pf – osloboditi se, riješiti se: nīsôn ga *se* môgal *netăt* (5, 103).

nevôja, -e f – bijeda, neimaština, siromaštvo: Bīla je *nevôja* i mlôdi jŭdi pöceli su iz tê *nevôje* utêcăt (8, 49).

nī, pron. – onaj: a *ni* brūd nīsôm imăli cīn vêzăt (1, 70).

nî, pron. – oni: kal su *nî* nôn dôli te pīneze (1, 69).

nî conj. – ni, niti: Ni bilo *ni* spanjulêta u motŭr (8, 51).

nî, part. – 1. nema: Ali manīce *nî* di je stôla (8, 51); 2. nije: »A ca jê, Bêbo, că gledos, oli glêdos kakŭ će vrīme? – »A *nî, nî, Sêka, nego ovăko*« (2, 74).

nìkur, pron. – netko: Ali *nìkur* je bìl ostòl, *nìkur* je bìl zakasnìl (9, 56).

nìkur, pron. – nitko: Nìsmò mògli dùc sèbi *nìkur* (6, 108).

nìnder / nìndri, adv. – negdje: Onì su znàli da se jò tòti *nìndri* vartìn (4, 87).

nìnder / nìndri, adv. – nigdje: Ali smo se tåko naucìli na Parìz da non vèj nì brìga pùc *nìnder* (1, 71).

nò, interj. – uzvik zaprepaštenja, iznenađenja, čuđenja: òto ti patròlni (...) izòsal iza pùnte ol Tařinje i voltòjè se i òvo ti ga, *nò* (4, 87).

nò, part. (engl. no) – ne: *Nò, nò, nò*, Cvåjtaku, motùr se vòdi pòli svåku vècer i gòsi, upòli ga tì ovòdi (2, 75).

nò, pron. – ono: I mòsu rùkìma, *vò-nò* i holcåli (izrazom *vò-nò* sugerira se neodređenost, nejasnost onoga što se događa (2, 74).

nò, praepos. – na: I ovå kòca... dùsli smo *nò* nju (1, 67); ovaj oblik javlja se u položaju proklitike kada se *a* pod akutom dulji te nastaje kvalitativna promjena: Bìl je mòli motùr *nò* nje (11, 41); ta promjena kvaliteta redovito se javlja kad je *na* ispred kratkog oblika *A* lične zamjenice *ja, ti, on*: *nò me, nò te, nò nje*; ispred lične zamjenice *ona*: *nò* nju; u položaju proklitike ispred dvosložnih i višesložnih riječi ne mijenja se kvalitet: Mòmo je hodìl nå more (9, 57).

nòndi / nònde, pron. – ondje: a ùn je zìvìl *nòndi* di zivè Karùzini (4, 87); Ako te çapò nå more, *nònde* vònka, mòre te i ubìt (5, 103).

nònke, conj. – niti: *Nònke* nå pul pùtå ni dùsal i vìdin ga najìdìl se je (1, 69).

nòno, -ta m – djed: nåsi òci i *nònoti* govòrìli su u cùdu (7, 43).

nòse, adv. – vrořili smo se *nòse* u Parìz (1, 69); bìla je priřlika da te vròte *nòse* (1, 68).

nozùmina, -e f – vrsta trave, jedna od najkvalitetnijih za prehranu tovarne stoke: i bìl bi ðìgod ìsal tåmo ubràt *nozùmine* za konjå i kìco za kozù (9, 56).

nùsto / nìsto, pron. – Dòli su non *nùsto* za jìst (11, 68).

nùtra, adv. i praepos. – unutar, unutra: i dùsli *nùtra* u konòbu (2, 74); onì su hòli *nùtra* ù skoje. Imåli su mòlu kòcu i koçåli su po konòlima izmeju skòjih (9, 58).

O

obadåt, òn impf – mariti: Tu je vojník pùcol *nò* me. A i na Vís su nìkoliko pùtih pùcoli *nò* me. Ali jò tù ne *obadòn* (4, 87); Da znomò ðì smo ne bìsmo *obadåli* za kòce, ali nè znomo ðì smo (1, 67); Vìdili su da njin jò ne *obadòn* (9, 57).

obalnìt, -ìn pf – dočekati zoru, a ne obaviti na vrijeme noćni posao, najčešće ribarski: Dùge su nòci zìmske, ali stròh nos je da ne bìsmo *obalnìli*, da nos ne çapò zorå (9, 60).

obìd, obìda m – objed, ruçak: i kal je bìl *obìd*, za stolèn pròvjòl son kakò se je tù dogoðilo (6, 115).

obìdvot, -on pf i impf – objedovati, ruçati: Mì smo dobrò *obìdvali* (6, 115).

obligât, -ôn pf – primorati, obavezati: *obligâlo* nos je pûc câ iz hotêla vônka spât (1, 69); Lavurâlo se je po vas dôn, a kal bi dûsla nedîja, da bi mogâl pûc is mojîma prijatejima vônka, nîsôn imôl postðlih za pûc vônka. *Obligâlo* me je vèce pûtih stôremu postolè vazêst (8, 11); *obligâlo* nos je vrôtit se jer je pðcelo jûgo (9, 57).

ôbo, praepos. – o: nî potřîba da se sekîrâju *obo* nôn (1, 70); *Obo* ovemu mâlo kal govðrin (6, 115).

ocîdît se, îdin pf – iscijediti se, osušiti se cijedenjem; fig. *ocîdîli su se* pûti – vrijeme čekanja je završeno, treba nekamo krenuti (vjerojatno iz težačkog iskustva, kada je poslije dugih i obilnih zimskih kiša trebalo čekati da se prosuše putevi kako bi se moglo krenuti u polje): Ca jê, Cvâjtaku, jesù se ocîdîli pûti? Pðcele su malo vèce nðci, tukâlo bi omaknît (2, 73).

ôdaje, adv. – podalje: Ûjutro smo pasâli Palagrûzu. Dôrzâlî smo se *ôdaje* njê (5, 99).

odisvûda, adv. – odasvud: Tâmo je bilo nâsîh Komîzonih *odisvûda* (1, 68).

ôdotlec, adv. – odatle: Nô, sal hòce me grôd potîrot *ôdotlec*. Da mùhe, da smrôd, da vô – nô, dûsal grôd (2, 77); v. ôdotlec.

ôdovle, adv. – odavde: vâvik son imôl nâ pamet kakò çu jelnêga dôna utêc *ôdovle* (8, 50).

odrâpit, -in pf – mučno provesti vrijeme: I tâko son *odrâpil* u Parîzù dobôta dvô godîsco (11, 69).

ôferit, -in pf (engl. to offer) – ponuditi: Dûsal je ûn i kal je tu vîdil *ôferil* je pêt mijôrih dôlorih ovîma Meksikôncima (4, 95).

okalîpît, -îpin pf – dati pljusku po licu: Ma muçi, Cvâjtaku, holcôj jer çu ti *okalîpît* (2, 76).

ôkle / ôskle, adv. – odakle: Ôkle vî grêtê? (1, 70); Ali da su nos çapâli u onò dôba jo mîslin da bismo bìli znâlî *ôskle* bùra pûse (11, 68).

okrojît, -în pf – prirediti nekome nešto neprijatno, podvaliti: Ovò si non ga tî za despêt *okrojîl* (3, 81).

ôl, praepos. – 1. od: za vîdit hoçù co çùt *ol* dôli (5, 98); 2. o – u ditînstvu jo nîsôn znôl pûno *ol* pulitike (8, 49).

ôldotlec / ôdotlec / ôzdotlec, adv. – odatle: Ondâ smo iz Ancône îsli u San Benedetto, tâmo na ispitivônje i *ôldotlec* u Cremonu (1, 68); *ôzdotlec* smo pôrtîli (11, 68).

ôli, conj. – ili: Nî pasâlo pêt minûtih *oli* dèset – ôto ti avijôn (9, 61).

ôlma, adv. – odmah: Mògal son jô dûc u Plðcu *ôlma* (4, 88); da vajò ðlma pûc po milîciju (6, 109).

olnît, -esèn pf – odnijeti: Dvî kânte nâfte *olnît* iz Penîce iza mùlâ (5, 97).

olràjt, adv. (engl. all right) – dobro: da ìmomo te zênske nâpul mortvê, da nos vâzme, da çemo cêkot. Da *olràjt* i pðceli smo zênske iskarcôvât (4, 90).

olràjt, adj. – dobar; *bît olràjt*: Sal mòre bît da son jô bìl divjî, da jô nîsôn *bîl olràjt* (4, 85).

omaknît, – âknen pf – umaçi, otploviti, otputovati, nestati s vidika: Jõ son stâlno mîslil kakò utèç, hõçe dî iskarsnît kojò cõnca za *omaknît* kûlfon (9, 57); Põcele su malo vèce nõçi, tûkalo bi *omaknît* (2, 73); »sâl je priîlika za scîknut«, zovû me tâmo u direkturâ da je jelnò mîsto u avijõnu prõzno ako hoçù putovât (...) i jõ se sùrga. I jõ son *omâkal* (2, 77).

õnkora, -e f – sidro velikog broda, ankora; *bit na onkoru* – biti usidren dalje od obale: Vêlo je vâla, a brõdi *su võnka na õnkoru* (4, 94).

onõnde / onondi / nonde / nondi, adv. – ondje: Jo vèce vòlin *onõnde* jelnu stînu i glèdot onû tutuvîcu (2, 73); a vej nîkoga nî *nõnde* na Tumbûn i u Bancîcu (2, 79).

oparcât, -on pf – pripremiti: zamõlili su me družina da neka *oparcõn* motûr neka bûde sprẽman za põrtit (3, 81); Sestrâ mi je *oparcâla* malo mẽsa (5, 103).

oparcõvât se, -jen impf – pripremati se: Jõ son imõl cetarnâste ì pul gõdisç kal son se bîl põcel *oparcõvât* za utèç (11, 67).

õpetac, adv. – opet i onda *õpetac* drûgi dõn dუსli do Parîzâ (1, 68).

opûît, -in pf – uputiti, upaliti, pokrenuti: dუსlo vrîme za *opûît* motûr (3, 81); I zavartîli mî manîcu, *opûîli* motûr (8, 51).

osiç, osicen pf – odsjeçi: Nakun dvõ lnî vîdimo mî ubili su dvõ. Glõve njin oşikli (7, 46).

õskle, v. okle.

ostât, ostanen pf – 1. ostatici; 2. postati – u izrazu *ostat za*: I jo kûhon. Tâko son *ostõl za* kûhara (2, 78); 3. dogovoriti se: *ostâli* smo da çemo hodiçât (2, 73).

ostrîç (se), -izen pf – ošišati (se): Îsli smo *se ostrîç*. I mène je fermõl *strîç* (1, 69).

ostrîzen / ostrîzên, -eno / -èno (-ena / -enè) -enu / -ènu (-eno / -enò) – ošišan: I sal si nâpul *ostrîzên*, a nè znos govõrit, a nõuredan si, a nîmos se dî urèdit (1, 69).

otî / tî, pron. – taj: ali ùvik me je prâtila mãca u mojûj biogrâfiji – otî bijèg u Itõliju (7, 48); Trî urê nõjmanje za otî pût (4, 88); Ondâ tõtî u kâmpu põcela *oiâ* pulitikarîja (4, 92).

õtle / õtlec, adv. – odatle: Ondâ se vrõtîl nõse na Sike i *õtle* pomâlo dõma (4, 86); Dûsal son u Jesènice i *õtlec* u Zâgreb na Kâjzericu (7, 47).

õtto, part. – eto: a *õtto* mène is vînên. Cèkomo. *Õtto* Jânko is brõdon i ukarcâli se (8, 52).

õvo, prat. – evo: Ako nèces pûc u kûcu i ostâvit nos na mîrû, *õvo* ti po kopõj sõm (5, 105).

ovõko, adv. – ovoliko: Ali posli *ovõko* gõdisç vej nisõn sigûr kojî su tû bîli (11, 67).

ovõde / ovõdi / võde / võdi, adv. – ovdje: A bîl son *võde* trî godîsço ì pul (1, 72); Jõ son dûsal u Jamèrike, *võdi* u San Pèdro, cetardesèt dõn prî njih (2, 77).

õzdotlec, v. oldotlec.

õzdovec, adv. – odavde: Moçâ *õzdovec* da nos ne vîde zâjelno (6, 114).

ozìrot, se -en impf – osvrtni se, poglédati očekujući nešto ili nekoga: *Ozìren se pul kùc iz kojìh su prì fumōrì ðimili* (11, 71); *Ozìren se vāmo – nāmo* (4, 88).

P

pajèt, -a m – gumeni ili od konopa ispleteni bokobran broda: kal su ðusli ðo broda, ðvìgli su se priko *pajèta* na kuvèrtu (5, 98).

pajìz, -a m – urbano naselje, grad: I lìpu jùtro, ðusli ðòli u Mentòn i grēmò po *pajìzu* (1, 68).

pāk, pāka m – paket: Bìl bi éapòl pinèz ca son lavuròl pok bi bìl zenì i ðici ðìgod poslòl *pāk* (9, 62)

panìn, -a m – vrsta kruha: iz tē bufilje gùcoj po gùcoj ðòvāli jedòn ðrùgemu kafù i po jedòn onì *panìn* krùha (5, 100).

panòda, -e f – jelo od kruha skuhanog u vodi i začinjena s malo soli i ulja; *panòdu ucinìt ol koga* – pretući koga: tumbāli mu sčavìnu priko glòvè – *panòdu su ucinìli ol njẽga* (4, 92).

papagālo, -ota m – 1. papagaj 2. brbljav čovjek ili čovjek dobra pamćenja; 3. iron. čovjek: Ondā zēnske u jelnù kāmāru, a mī ceṭìri *papagālota* muskò u ðrùgu kāmāru (2, 77).

parapèt, -a m – ogradni zid u luci, lukobran: Kal son ðusal posli trìdeset ì ðvi gòdine, bùsil son *parapèt* u Pòvlov bùk (11, 70).

pārst, pārsta pl -ih / pòrst m – prst; *ðèset pòrst* – sinegdoha za голу fizičku snagu kojom čovjek stječe sebi egzistenciju: ðusli smo mālo po mālo is *ðèset pòrst* i do kùce i do imōnjo (10, 66).

partìvât, -jèn impf – odlaziti, isplovljavati: Pòceli su nìki *partìvât*, a jò jòs u kāmpu (5, 104).

parvìdon, parvègalnèva m – ponedjeljak: u *parvìdon* ùvecer (6, 112).

parzùn, -ùnā m – zatvor: pēna son izòsal iz vòjske, ku cè sal pùj u *parzùn* (2, 76).

pās, pāsa m – sežanj, duljina raspona ruku, oko 180 cm dug. A bīt cé bìlo ðsan *pāsìh* dubinè (4, 94).

pasapòrt, -úrta pl -úrth / -òrot m – putovnica, pasoš: Posli mīsec ðòn ðòbil son taljònski *pasapòrat* i pri mēnon otvorìla se vròta Kānade (8, 54).

pasāt, -òn pf – 1. proci: Tāmo *pasòl* jedòn stīmer (1, 67); I jò son *pasòl* kraj njèga, izgāzil ga nā nogu (9, 59); Vajò *pasāt likòrā* (1, 68); 2. živjeti: I ðòli su non frānok kako morèš mīzerno *pasāt* za jedòn mīsec ðòn (1, 69).

pasāt se, -òn pf – zadovoljiti egzistencijalne potrebe: Imòl son ðòsta prìjatejih tāmō i ondā smo lìpo *se pasāli* (1, 71).

pāsìnder, -a m (engl. passenger) – putnik: Bìlo nos je na stòtine emigrānth i *pāsìnderih* na tí brùd (5, 105).

pasòz, pasāza m – hodnik, prolaz: I sāl tòti nasri kāmāre ti je bìl mōli *pasòz*, vako vòko kòko mòres *pasāt* (5, 101).

pāsta, -e pl -ih / pōst f – komad slatkiša: Vrāga izīl, za nazerāt se pāstih (4, 86).

pasta sūta, -e f – jelo od makarona s mesnim preljevom: U hotèlu na makarunòdu. Ti bōga, *pasta sūta* izlečījē vāmo i nāmo krīz usi (hiperboličan izraz kojim pripovjedač opisuje halapljivo gutanje makarona) (2, 76).

pasticjerīja, -e f – slastičarnica: Bīl son nōsal posōl u jelnū *pasticjerīju* (11, 69).

pēc, pēci pl pēcih f – 1. peč; 2. pekarna: Ako tī utecēs otāc ée ti mōrat zatvorīt *pēc*. Ūn zivī ol tēga (4, 89).

pěk, -a m – pekar: otāc ti je *pěk* i ol tēga zivī ca mu tī nōsis sūmu za pěk krūh (4, 88); U Komīzu son bīl sēgrt u pekārnu Nenābijaja. U njēga son se pōcel učit za *pěka* (11, 69).

pėlikan huk, -a m (engl. pelican hook) – vrsta kuke, patentna kuka: Skīf je bīl na karmū i ondā jīmo onī *pėlikan huk*, somo potėgnīt i ūn grē ū more (4, 95).

pēna, adv. – tek: Ondā je rėkal da cetīri ūre ūn mōra potėzāt, da su *pēna* stāvili mřizu (4, 90); *pēna* son izōsal iz vōjske, kū cė sal pūj u parzūn (2, 76); Onī govōre da nos ne mōgu ōlma olnīt u Itōliju, da su *pēna* dūsli, da je njīma za rībot (8, 53).

pēna, conj. – tek: I, kal smo se mī tāmo nōsli, *pēna* smo ondā znāli kū sve bizi (10, 65).

pengulāt se, -ōn impf – 1. ljuljati se na klackalici, klackati se; 2. fig. ljuljati se u hodu: A cōtov je bīl otī Lazā i ondā bi bīl hodīl, *pengulōl* se iz nogē nā nogu i vīkōl (7, 45).

pensāt se, -ōn impf – misliti se, brinuti se: Onī su *se pensāli* za nōs (8, 53).

perīkulo, adv. – opasno: Svītu, fermōjmo ovōdi jer unūtra po noči *perīkulo* je za se nasūkāt (3, 82); Ili dūjde jedōn Sarbijonāc u ūstaski kāmp oli Harvōt di su četnici – ubīt cėdu ga. Tū je bīlo pūno *perīkulo*, tū je cūdo bīlo u onō dōba (4, 91).

permomēnta, adv. – začas, brzo, smjesta: I sāl mī smo se opūtili priko Kostīrne nānoge i *permomēnta* smo dūsli na Svēti Mihovīl (5, 102).

perūn, -ūnā m – viljuška: Ondā je tukālo kūpīt svē pokūjnemu đcu i māteri, do *perūnā* (2, 77).

peskarīja, -e f – ribarnica: Kal son se probūdīl, ondā son se obūkal i pul *peskarīje* (4, 86).

petāt, -ōn pf – dati pljusku po obrazu: jō mu *pēta* jelnū po cūnki iz jelnē bōnde i iz drūge bōnde (6, 15).

petrōlje, -a n (engl. petrol) – nafta: Grē Cvājtak is *petrōljen* (2, 74).

pijāt, -āta m – tanjur: Makōr tōti dobijes *pijāt* jūhē i ĩmos dī lēc (4, 93).

pinezi, plt pinezīh / pinēz m – novac: *Pinēz nī* (1, 68); Kal smo dūsli do malo *pinēz* (1, 68).

pīnkicu, adv. – malo, nezatno: kakō smo znāli *pīnkicu* taljōnski, govōrimo da smo utėkli (5, 99).

pinjāta, -e f – zemljana posuda za kuhanje jela, manja od *lopīze*: Utėkla mu je iz Cvājtake kūće. Cōrno māska. Čūtila je onā da ée finīt u *pinjātu* (2, 78).

pinjāte, plt -ih /pinjôt f – suđe: Ma hòl zbdògon tí i kùhinja tvojà, jo nìsòn nìkal vídil *pinjāte* (2, 78).

pistùn, -ùnà m – klip motora: motûr òsan kònjih, jùnker, dùpli *pistùn* (4, 86).

pitûr, -urà m – bojadar, ličilac: a ucíl son za zidòrà i *pitûrà* (3, 82).

pituròvât, -jèn impf – bojati, farbati: a ako je bìlo za *pituròvât* bìl bi *pituròvòl* (3, 82).

pîz, -a m – teret: Sàl, brùd se je mǎlo iskrìvìl jer je vèće *pîza* na jelnù bòndu (4, 94).

pizât, -òn impf – težiti, imati težinu: I tú *pizò*, nìke bìje *pizāju* i stù kilih i vèće (11, 69).

pò, adv. – poslije: Nòs cetìri parvì smo Komìzoni kojì smo utèkli *po* ràtu u Itòliju (7, 43).

podòr, -òrà m – lugar: I tòti taljònski *podòrì* pùskima su cùvǎli imovìnu jerbo čètnici su njin kròli voćè (7, 47).

podùsìt, -ùsin impf – zagnjuriti nekoga u vodu ili prekriti ga nečim po glavi: Petraska ga je *podùsìl* (5, 95).

pogucât, -òn pf – progutati: I *pogucòl* son malo mēsa i salòte (5, 103).

pok, conj. – pak: *pok* su non bìli dòli nisto ròbe (5, 102).

pòkriv, -a m – poklopac Kapitòn je otvorìl onì *pòkriv* ol mǎkine i zavìkal je dòli makinìsti (4, 90).

pòl, praepos. – pod: *pol Vis* – sjeverna obala Visa (južna obala – za Vis): A ùn je nò mòhol rùkìma da će pùc *pol Vis*, jè (2, 75).

polbìt – ìjen pf – 1. poduhvatiti, zgrabiti, povući; 2. pomoći: Nisòn imòl nìkoga ku čè me mǎlo *polbìt* (2, 77).

politikarìja, -e f – politikantstvo: Ondà tòti u kǎmpu pòcela otà *politikarìja*. Hrvât – Sřb, ovò – onò. Tù non nì olgovòràlo. Utèkli smo ispri nevòje, a sǎl *pulitkarìja* (4, 32).

polùga, -e f – 1. poluga; 2. greda koja se stavlja ispod kobilice broda prilikom njegovog izvlačenja na obalu ili pri porinuću; brod kliže kobilicom po naloženim gredama: Brùd bùta somo na prvù *polùgu* i vèzì ga (8, 51).

polvârc, polvârzen pf – 1. (o konopu) zamrsiti: *polvârc* ùzu; 2. fig. podmetnuti, ubaciti provokatora, napraviti nešto zakulisno: »Komìzantine, ja sam čuo da si ti došao iz Italije«. Měne stròh, ùmor òl stroha. Mòre bit da je tú kògod i *polvârgal*. Govòri: »Pričaj mi sve kako je tamo. Tri puta sam bježao, svaki put su me uhvatili« (5, 101); 3. reći nešto što je dvosmisleno, što zahtijeva interpretaciju s obzirom na ironijsku žaoku ili provokatorski naum.

pomǎlo, adv. – polako – ova riječ izražava životnu filozofiju otočkog puka te znači raditi nešto bez žurbe, temeljito, s pažnjom, bez grešaka, oprezno, da bi se sačuvala energija za dulje djelovanje te je čest odgovor na pitanje »Kakò ste?« – »*Pomǎlo*«: Petraska je dūsàl i ondà smo se ukarcǎli i *pomǎlo* pùl Bisova (bjeguncima se žuri, ali ipak akter bijega kaže da su krenuli *pomǎlo*) (5, 98).

pomoritôd, -i f – pomor, opće umiranje: Dì su oni jûdi? Onâ dicâ? Câ je vo? Jeson jô krîv ovûj *pomoritôdi*? (11, 71).

ponìstra, -e f – prozor: mi glêdomo kriz *ponìstru* – milicionêr! (2, 74).

ponìstrica, -e f – dem. od ponistra – prozorčić; *ponìstrica za glêdot vôrse* – prozorčić kojim se gleda iz broda, kroz njegovo stakleno dno, u dubinu mora: Vâzeli su Bêpice brûd i onû *ponìstricu ca se glêdo vôrse* (6, 109).

poprîmît, –îmin pf – prihvatiti, prilagoditi se čemu: Ti lavûr mî nîsmò *poprîmîli* (1, 69).

pòrat pûrta m – luka, za sidrenje pogodna uvala: Câpa svè, tîra, sòmo nos dovedì do *pûrta* (2, 76); Odletìl son u Iquique. Dûsal u *pòrat* (4, 94).

porînut, -en pf – gurnuti u more (o brodu): Dûslì smo mi trî u Tihu. Ôlma smo *porînuli* brûd (8, 51).

portât, -ôn impf – biti važno: Ali *nî portâlo*, ni izgubît pârst, ni pûl nogê, obo tîmu se nî mîslilo (4, 88).

pòrtit, -in pf – otputovati, otploviti: I zamòfili su me družina da neka oparçôn motûr neka bûde sprêman za *pòrtit* (3, 81).

posmihovât se, -ûjen impf – smiješiti se, smješkatì se: *Posmihûje se*, grê pul mène – govori mi: »Oboj mèni sînko ca sî mi dròg« (2, 78).

posûsît se, -ûstin pf – potuliti se, pritajiti se, učiniti se neopazivim: I ondâ son se jô ukarcòl i butòl se îzmeju svîta i *posûsît se* da me pulicijòti ne bi vîdili (9, 56).

potègnît, -ègnen pf – 1. potegnuti; 2. (o atmosferskom vremenu) prevladati: A vo je lîpu vrîme, vo je bonâca, vò će pòsli *potègnît* tarmuntanêz (8, 52).

pòvar, praepos. – nad, povrh: Ondâ avijôn drèto *pòvar* nôs (5, 104).

prâtik, -o (-a) -u (-o) – vješt, spretan: Jô son, a i svî smo bìli priľicno *prâtki* (1, 67).

prefin, adv. – čak: *Prefin* su nos stînjami pûcoli (3, 83); a *prefin* su mi dôli i dvòdeset dôlorih da îmon za po feròti (9, 33); *Prefin* je u nôvine písâlo da je ûn »učitelj zla«, tðboze da ûn mlòde uci taljònski kakò bi se mògli snòc u Itòliju kal utecû (9, 23); jô son jih *prefin* ònlil u Krajjîcinu spîlu (1, 72).

priduplât, -ôn pf – podvostručiti: Imòl son trîdeset i cetîri godîsço, a utèkal son iz Komîze kal son imòl sedavnâste. Tòcno se je *priduplâlo* (1, 72).

prîmâ, -e f – veslačka pozicija u gajeti – prvo veslo od krme (s lijeve strane broda); *vozît na prîmû* – veslati na prvom veslu: Jô son *vozîl na prîmû* (5, 103).

prînuç, adv. – u suton, pred noć: Ôto ti *prînuç*, a jòs je bìlo súnce, dvò pârsta súnca (4, 87).

pritumbât se, -ôn pf – prevrnuti se, pasti: pokûjnúj mäteri je posklizla nogâ po galòni, *pritumbâla se* koliko je dugâ i širokâ (2, 74).

procîdivât, -jèn impf – 1. procjeđivati; 2. fig. ispitivati nekoga detaljno, posebno: I tòti su ih (...) *procîdivâli*, ispitivâli ði su bìli, jesù bìli u neprijatêjskin jedinícima (7, 47); 3. sporo izgovarati rijeçi umiljavajuçi se ili afektirajuçi.

profùga, -e m – izbjeglica, bjegunac: Ondã su mu ni rèkli da su na brodù *profùgi* (3, 82).

promìnit se, -ĩnin pf – 1. promijeniti se; 2. presvući se u čisto rublje ili obući reprezentativnu odjeću: Īšli smo *se* u feròtu *promìnit*, u jednòn pròzni vagùn (5, 102).

prosesijùn, -ùnã m – procesija: nosìli smo Gùspù za *prosesijùnèn* (5, 99).

prostit, -jen pf – pročitati: i da ée mi se dát kako vojnìkù vrìme da éu mòè svè to *prostit* (6, 113).

pròva, -e f – 1. pramac; 2. pramčana paluba: A na *pròvu* su dvò vojnìkã, glèdaju kanočòlèn (4, 87); bìl bi ga poslòl *pol pròvu* neka spì (11, 68); i zènske inkunjãli *pol pròvu* (2, 75); u *pròvu* – u pramcu i u smjeru koji pokazuje pramac: i kolo jelnãste ì pul, pùlnè mì smo vídili skòje u *pròvu* (5, 104).

provãt, -òn pf – pobati: *provòj* òpet pok ées ga opùtit (3, 81).

pròvjãt, -òvjen impf – pričati, pripovijedati: Znòs ca jè, Jòsko, mèni se vò ne *pròvje*, nìsòn... nìsòn, ne mògu ti *pròvjãt* (1, 67); Ali tu vej nì za *pròvjãt*. Ca èù ti *pròvjãt* (11, 70).

provòvãt, -jèn impf – probavati: a jedòn mlòdi *provòjè* opùtit motùr. *Provòjè* ùn, ma ne mòre mu éapãt (3, 81).

prùga, -e f – 1. dnevna veza brodom između Komiže i Biševa; 2. brod (nekadašnji leut) koji dnevno povezuje Komižu i Biševo: Ùn je vozìl *prùgu* za Bìsovo (5, 97); hòli su *prùgun* nã Bìsovo i *prùga* se nakarcãla svìta u rìvu za pùc nã Bìsovo i pòrtìla. Ali nìkur je bìl ostòl i *prùga* je fermãla za tèga ukarcãt (9, 23).

pùc, interj. – onomatopejski izraz za udarac: onã njù po glòvì – *pùc* (2, 74).

pùc, samo i inf. – poći; *pùc za ùn* – sjetiti se, primijetiti, zapaziti nešto: a nìko dicã: »Òno Jãnko grè utèè u Itòliju!« Pòceli víkãt za njìn, ali za ùn nìkur nì ìsal (8, 52).

pùl, adv. – pola: Nònke nã *pul* pùtã nì dùsal (1, 69).

pùl / pùld, praepos. – put, prema: àla *pul* Njèmaske (1, 69); Ondã močã *puld* onãmo (2, 75.)

pulicman, -a m (engl. policeman) – policajac: A kòga ées pìtãt, hoées pìtãt *pulicmana* nekã te butò u parzùn (5, 100).

pulitikarìja, -e f – politikanstvo: Ondã tòti u kãmpu pòcela otã *pulitikarìja* (4, 92).

pùlnòca, indekl. – ponoć: bàrz je pasãlo i *pùlnòca* (1, 67).

pùnta, -e f – 1. rt u moru: ma blìzje nègo ca je *pùnta* ol Knjèzerata (2, 75); 2. vrh, vršak: Somo *pùnta* ol jòrbula je vìrìla vònka (4, 95).

R

rabòta, -e f – posao, rad: Ako ti nìmos *rabòtu* òl pri stãbilu i da tí ìdes ìskãt posòl, i da si tí nè znon kãki rabòtnik, nèèe te nìkur (2, 78).

- rabòtnik**, -a m – dobar radnik: Ako ti nĩmos rabòtu òl pri stābilu i da tĩ ĩdes ĩskāt posòl i da si tĩ nè znon kākĩ *rabòtnik* nèće te nĩkur (2, 78).
- rabòtot**, -on impf – raditi: Jò son bìl kapitòn, jò son za njĩh *rabòtol* (4, 96).
- rāpa**, -e pl -ih /rop f – rupa: I zāhod je bìl tòti u kantùn, zĩd jedòn mètar visòk i *rāpa*. Tũ je bìl zāhod (5, 101).
- remùrc**, -a m – tegljenje broda; *ćapāt u remùrc*: ũn je tu sāndulu *ćapòl u remùrc* i potězòl ih je lójun dò pul pūtā za Itòliju (4, 86); *vězāt u remùrc*: *Vezāli levùt za kòću u remùrc* (9, 61).
- rasfriskāt se**, -òn pf – osvježiti se: Tòti smo *se* mālo òproli, *rasfriskāli* i zāspoli na slāmu (1, 70).
- raskricāt se**, ĩcen pf – raskrećiti se, rastvoriti se: kal se je onĩ gũc urtòl obo bõndu ol kòće ona prõva mu se je rascĩpāla, *raskricāla* i òlma se je pòcel nalĩvāt mōra (1, 68).
- rasvanĩt se**, -ānen pf – svanuti: Kal se je *rasvanĩlo* vĩdimo jedòn mōli skũj ĩspri sèbe (10, 65).
- rebatĩvāt**, -jèn impf – 1. udariti: Dohòdin jò dõli, bonāca kako ũlje, a sārce mi *rebatĩjē*, a morān bõrzo u võjsku (4, 87); 2. odbijati se od nećega.
- redĩna**, -e f – žarnica petrolejskog (ili plinskog) ferala: Bĩlo je dobrò marēte ol jũga i kakò smo mĩ hrestāli prõvun onā *redĩna* ol ferolā ĩspāla (11, 68).
- restēle**, plt -ih / restēl – rešetkasta ograda ili pregrada: a navar vròt je ponĩstra ĩs *restēlima* (5, 101).
- rezentāt**, òn pf – oplahnuti čistom vodom poslije pranja: Òproli smo svē, sāl ću jò *rezentāt*, znòs onò frĩskun vodũn *rezentāt* (4, 94).
- ribascĩna**, -e f – ribolov kao kontinuirana djelatnost: Cvājtak se je zajũbĩl u *ribascĩnu* (2, 73).
- ribot**, -on impf – ribariti: Jò son ĩsal gõri ĩs Pòskotovima *ribot* (1, 71).
- ric**, -i f – rijeć: bĩla nos je naucĩla dvòdeset *ricĩh* (11, 69).
- rĩnga**, -e f – pruga, crta, linija: u jedòn sĩvi vestĩd na bĩle *rĩnge* (6, 109).
- rĩva**, -e f – ozidana obala; *pol rĩvu* – mjesto gdje su privezani brodovi u luci: lõje svĩte u Vālu, ali mĩ smo ostāli levùton *pol rĩvu* za pũc kasnĩje võnka di lõje svĩtidu (4, 85); *u rĩvu*: uz ozidanu obalu luke: Dohòdimo mĩ ĩs »Trĩjun« *u rĩvu* (4, 96).
- rĩver**, -a m (engl. river) – rijeka, slap: A niz bõndu *rĩver* onē vodē ĩnròl unũtra (4, 95).
- rĩvergam**, -a m – vrsta drveta u australskoj džungli: Naucĩl si ca je gĩmblet, ca je mōro, ca je sāmĩgam, *rĩvergam*, tĩtri – svē võrsti darvā (11, 70).
- ròba**, -e f – odjeća, odijelo: Vrũco za umrĩt, a jò na sèbi ĩmon dvi-trĩ *ròbe* i jẽmper ũzvrot da se ne vĩdi (2, 74).
- ròda**, -e, sgt f – u izrazu *surgāt se na ròdu* – usidriti se dalje od obale: *surgāli smo se tòti na ròdu* i ĩšli spāt pol rĩvu (7, 45).
- rogòc**, -òcā m – rogać: onē rogòcē, svē tu glèdon (1, 72).

ròka, -e f (engl. rock) – stijena, hrid: *Vežāli smo se nōnde, na rōke* (vezali smo brod) (4, 88).

rōng, adv. (engl. wrong) – krivo, pogrešno: *I ùvik son mečōl mōre po vrīci, ali tō je rōng* (4, 90).

rōta, -e f – pravac kretanja, smjer; *dāt rōtu* – usmjeriti: *ūn mi je dōl rōtu* (2, 75); *hodīt vōnka rōte* – ići krivim smjerom: ali vīdin da *grēdū vōnka rōte* (3, 81); *falīt rōtu* – kretati se krivim smjerom: »*Falīli ste rōtu*«. I ondā su voltāli (3, 81); *rōta »krma i Barjaci«* – izraz iz neke šaljive priče a znači – pravac Italija a u kontekstu masovnog bježanja na zapadnu obalu Jadrana.

rukovāt se, -ùjen pf – vjenčati se: *Posli tēga trī mīseca đsnovol son obīteli. Rūkovol son se kal son izōsal iz vōjske* (6, 113).

rumbāt, -ōn pf – provaliti, silom otvoriti ono što je zaključano: i nōsil jedon brūd mōli. Bīl je zaklōpjen, ali slābi katanāc. Tū smo *rumbāli* (1, 70).

rūnit, -in impf. (engl. to run) – voditi, upravljati: *Jō son rūnil nīkoliko brōdih. Svē su tu bīli brōdi »Stār Kista«* (4, 94).

ruvināt, -ōn pf – oštetiti, pokvariti: *Izglēdo da je ruvinōl makinētu* (1, 69).

S

sāl, adv. i part. – sad: *sal* usparvū bīlo je interesātno (11, 69); Bīl je pōp, ali nī bīl is bīlin okolo vrōta. *Sal* kojī je bīl jo nīkal nē znon (1, 68); *I sāl* da su tāmō svī bīli (1, 68).

salāc, -āca m – skrtnuta sol na tijelu ili odjeći poslije dodira s morskom vodom: *Sāl nos vōdi policija, a mī onō ol salāca*, bokūn kosūje pok se svē onō iskordālo (...) *Srōm je nōs, zabīljeni ol salāca*, rōba non se iskordāla (8, 53).

salamūn, -ūnā m – losos; *hodīt na salamūnē* – ići u ribolov na losose: *Onđā son kūpīl brūd i pō dvo mīseca son hodīl na salamūnē* (3, 82).

salbūn / sarbūn – ūnā m – pijesak: *Salbūn* je i konačica je, vajō znāt za pūj po konačici pok se okrenīt za pūc na mūl (5, 99).

salpāt, -ōn pf – dignuti sidro na brod: *Jō son bīl jedōn od onīh ca su dvīzoli sīdro na »Hūmca«*. I kal smo *salpāli*, ondā smo īšli vazēst njēga u Petrāske brūd (5, 98).

sāmigam, -a m – vrsta drveta u australskoj džungli: *Naucīl si ca je gīmblet, ca je mōro, ca je sāmigam, rīvergam, tītri, svē vōrsti darvā* (11, 70).

sāndula, -e f – barka ravna dna, duljine oko 4 m, obično od jelovine: *Onđā je utēkal is sādulun Mōte Butōrović Ūho, ca sū ga zvōli (...)* Onī su zājelno utēkli na veslā (4, 86); ūn je tū *sāndulu* čapōl u remūrē i potezōl (4, 86); *Nīkur iz Komīze nī utēkal gūndulun, a vēče ih je utēklo sādulun* (9, 57).

sāparet, adv. (engl. separately) – odvojeno, odjelito: *Onđā zēnske i dičā u jelnū kāmāru, a mī četīri papagālota muskō u drūgu, sāparet* (2, 77).

sarbūn, v. salbun.

sārk, -a m (engl. shark) – morski pas: *Sārki ti nōnke ne dūjdu nā pamet* (4, 95).

savurnôl -ôlà m – šljunčani odron, šljunčana padina: I jô dôli niz dolâc, ondâ na Manjarêmu pok dôli niz *savurnôl* (8, 52).

sažest, sâzmen pf – sažeti: Kal son jô njû (majicu) *sâzel*, jô son njû râstor – svâ u firse (5, 100).

scâvîna, -e f – deka: tumbâli mu *scâvînu* priko glôvê – panôdu su ucinîli ol njêga (4, 91).

scîknut, -en pf – šmugnuti, umaći: mòre se sùtra zatvorît kvôta, a sâl mi je prilika za *scîknut* (2, 74).

sekât, -ôn impf – izbacivati vodu iz broda: Priko svêga brôda je mečâlo tâko da son jô stâlno *sekôl* i cûvôl mâkinu (4, 89).

sêmpija, -e pl -h /ô m f – bedak, glupan: Onî su mène pôceli glêdot kako *sêmpiju* (5, 106); jer ako onî ìmodu dvô pârsta prîd oci i mî ìmomo dvô pârsta prîd oci i nîsmð ni mî *sêmpije* (6, 114).

sempjarîja, -e – glupost, neozbiljnost, šala: Câ govoris *sempjarîje* (3, 81).

sêparatno, adv. – odvojeno, odjelito: zênske su ìsle *sêparatno* u jedôn kâmp blîzû Rîmâ, u kâmp za zênske ili ozênjene (4, 91).

setemôna, -e f – tjedan: Ondâ smo olgodîli za drûgu *setemônu* (11, 67); *ucinît setemônu* – provesti tjedan dana: i kal smo mi tote *ucinîli dvî setemône*, tîli bismo pûc za Parîz (1, 68).

sîcanj, sîcnja m – siječanj: Dûsal son u San Pedro na dvôdeset i ceťiri *sîcnja* (2, 77).

sigûr, -o (-a), -u (-o) – siguran: Ali pôsli ovôko gðdisê vej nîsôn *sigûr* kojî su tû sve bîli (11, 67).

sîka, -e f – kamen što strši s dna mora ispod ili iznad morske površine te ga mogu valovi zapljuskivati: Mî levûton nûtra dubokò u spîlu, nûtra ù skuro i vèzî brûd za *sîku* (9, 60).

sînkîl, -in pf impf – 1. potònuti: Têzak je bîl zivòt. Dvô pûtâ smo *sînkili* (4, 94); A u têmu momêntu *sînkila* je karmâ sòto (4, 94); 2. tonuti.

sinjât, -ôn pf – označiti, odrediti, obilježiti znakom: *Sinjâli* smo ròtu i tâko smo vozîli (5, 103).

sinjôl, ôlà m – 1. znak kojim se označuje mjesto spuštanja ribarskog alata u more; 2. znak koji upućuje na prisutnost nekoga ili nečega: Kal toľiko rîbe grê unûtra i kal je toľiko môle rîbe vônka za njihovu jêsku tu je dðbri *sinjôl* za idûću godîsêce (3, 82).

sinjorîna, -e f – djevojka, cura: I vîdin ga – tónco is jelnûn *sinjorînun* (9, 28); a mî smo ìšli di su *sinjorîne*. Tû je svê nestâlo u jelnû vècer, tî pînezi. Sâl smo vônka i Carnjênega krîzâ, a lavûra nî, a pinêz nî. Svê je nestâlo u jelnû vècer kol *sinjorînih* (1, 69).

siromâh, -âha pl -ih / siromâhu m – 1. siromah; 2. jedan, izraz suosjećanja s nekim tko je u neprilici ili nešto trpi: pokûjnuj mâteri je posklîzla nogâ po galôni, pritumbâla se koľiko je dugâ i sirokâ, a onî grotâc poletîl, a postolî letê vâmo i nâmo, a Nêda, *siromâsica*: »Ca jê, teta Jakubîna, jestê se udrîli?« (2, 74).

skafèt, -a m – ladica: kakò se je brùd nògal, poletìli su onì *skafèti* pùni gvozdarije i alòtà ol màkine (4, 95).

skåle, plt -ih / skòl f – ljestve, stepenice: Dvìnite *skåle*, mèni nì potřiba *skòl* (4, 94).

skålice, plt -ih f – dem. od *skåle* – ljestvice: I bìle su iz kùhinje jelnè *skålice* (...) i tòti son izòsal vònka (4, 95).

skif, -a (engl. skiff) m – pomoćni čamac na tunolovcu ili plivaričaru koji vuče mrežu prilikom opasivanja ribe.

skîna, plt -ih f – leđa: Bìl son se udrìl u fàbriku, povridìl *skîna* i kořino (3, 82); i tòti inkontråli Slåvota mäter i Sîlvu Kvintòlòvu i jòs nìke dvi-trì, a mĩ smo dũsli nřjma iza *skînih* (5, 102).

skořjéc, -a m – otočić: Jedòn je mòli *skořjéc* blizu sòme Vieste (3, 82).

skorùp, ùpà m – 1. skorup; 2. površina vode: Kal je tòplo dvìne se måsa sardèl iz dubinè i vìdite ih za tako rèç jũstima na *skorùp* (3, 82).

skòrusa, -e pl -ih / skòrus f – oskoruša: Imåli smo malo *skòrus*, da ću mu dāt *skòrus* (8, 52).

skovacîn, -a m – smetlar, čistaç ulica: Ondå smo govorìli is *skovacînima* po Trèstũ ca su ùjutro mèli rĩvu i strĩte (5, 100).

skrivòda, -e f – plitka posuda za pećenje kolaça: Svå *skrivòda* ìsla ćå (sve se pojelo što je bilo u njoj) (5, 106).

skròkoj, -a m – korak: Nìšì mògal *skròkoja* ucinìt a da te kũ ne pråti (10, 37); Grèn, ali na svåkemu *skròkoju*, u svåkemu zvũku, u svåkemu vònju ćũtin nìsto ca nònke nè znon kakò ću rèç, ca nĩmo ìmena (11, 71).

skũj, skòja m – otok: i vìdin nĩki *skũj*, oståje u kvartĩr karmèni (2, 75); Onò je bìl vèliki skũj, a sål posli vèçe ol trĩdeset gòdisç svè se nĩkako izbilo i ostårilo (11, 71).

skũr, skũro (-a) skũro (-o) – taman, mrk: I ondå na horizòntu pokòzåle su se kòçe, nisto *skũrega* i nåpri, nåpri – kòçe (4, 90).

skũrĩt, -urin impf – tamnjeti, (o grořđu) zreti: bũta se u lozjè, bìlo je pòcelo *skũrĩt*, i nazobjì se tòti (5, 102).

skũro, adv. – tamno: i svaku målo grèmò vìdit je vònka *skũro* (1, 70).

skũs, skũsa / skòsa m – trzaj, nagli pokret: mène otåç ćapòl za jakètu i svè mi botũnè raspòròl kakò son ucinìl onì *skũs* (3, 81).

smĩsno, adv. – čudno, s podozrenjem, sa sumnjom: Pòceli su me nĩkako *smĩsno* glèdot (5, 106); ali kal smo mĩ izòsli vònka jelnu mřju, malo vèçe, pòcelo jũgo. Pòcelo jũgo, nĩkako *smĩsno*. Spròjåk se pristråsil. Jò son bìl zå tu da se ìde nåpri, a ùn da se vròtìmo, da ćemo se potopìt (9, 57).

snòjdivåt se, ìjèn impf – snalaziti se: Onì kojì su bìli starĩji, onì su se bòje *snòjdivåli* (64, 37).

sò, part. (engl. so) – tako, dakle: Sò, da nåpri ìdemo, kakò ćemo se mĩ tòti nôç (2, 74); Sò, zovũ me tåmo u direktũrå da je jelnò mĩsto u avijònu pròzno (2, 77).

sohùra, -e pl -ih / sohûr f – 1. motka, kolac; 2. fig. negativna ocjena u školi – jedinica. Nañicol bi se bìl is priñatejima kù èè imât vèce jedinìcìh, *sohùrih*, kakò smo mì zvòli – kù èè imât vèce *sohùrih* (1, 72).

sòld, -a pl sòldìh m – novčić neznatne vrijednosti: Kal jedôn mladìc ol petnâste-sesnâste gòdisè lavurô, kal je glòdan, kal nî budùcnosti, kal nî dî çapât koji *sòld* da bi se çagod prisparãnjalo (8, 50).

sonsòbon, adv. – sam sa sobom, u sebi: Ma govòrin *sonsòbon* (2, 77).

sòto, praepos. – ispod: jò bi se bìl *sòto* ispol postèje uvùkal (4, 92); Brùd se je voltòl nâpuko i jò iz kolúmbe skocìl ù more i zavèzal mâlo, a brùd *sòto* (4, 95).

spãher, -a m – peè, šporet, štednjak: Çapãli smo se kûz za se ogrìjot. Tù non je bìlo kako *spãher* (1, 68).

spanjulèt, -a pl -ih / spanjulèt m – 1. cigareta; 2. upaljaè za paljenje brodskih motora starijeg tipa: Nî bìlo ni *spanjulèta* u motûr. Sâl kakò çemo opuñit mãkinu? Nî manìce, nî *spanjulèta* (8, 51).

spìd, -a m (engl. speed) – brzina: kakò son dòl vèce *spìda* mãkini (4, 90); *ful spìd* (engl. full speed) – najveća brzina: a ùn kumandò da molãju brùd i kòècu gòri, *ful spìd* da se dvìne kòèca (4, 90).

spìja, -e f – izdaja, špijuniranje: A, èn ti bòga, cà je vo – *spìja!* (2, 74); I onâ se je dogoðila *spìja*, doznãli su i çapãli ih i sùðili njìn (9, 58).

spijât / ispijât, -òn pf – izdati, otkriti nekome neçiju tajnu: Bòris je pokòjan mislil da je gotòvo, da nos je *spijòl* (2, 74).

spìna, -e f – slavina, çesma: Jelnâ *spìna* je bìla tòti blizù pok bismo bìli òproli mâlo òci ù vodu (1, 69).

spìza, -e f – hrana: Nî da non je bìlo pùno slãbo. Ali *spìza* je bìla slãba (5, 100).

spòrak, spòrko (sporkâ) spòrku (-o) – prljav: a *spòrak*, ròba se je iskordãla na tèbi (5, 102).

sprèma, -e f – priprema: Onì su çùñli da je *sprèma* za utèc (5, 103).

sprogòden / sprogòdjen, -o (-a) -u (-o) – prenesen u sprovodu do groblja radi ukopa: jer ùn je *sprogòden* ù sridu (6, 110).

sprògud, sprògoda m – sprovod pokojnika: I sùtra je bìl *sprògud* (6, 109).

sridâ, sridè f – 1. sredina; 2. srijeda (dan); 3. pozicija za veslanje u gajèti – drugo veslo od krme (s desne strane); *vožit nã sridu* – veslati drugim veslom od krme: Jò son *vožil* na prìmù, Bèpo *nã sridu*, a pokòjan Dìnja na pròvu (5, 103).

stajùn, -ùni f – doba godine: a bìla je lìtnjo *stajùn* (1, 72).

stampìron, -o (-a) -u (-o) – otisnut na papiru, tiskan, peèatiran: Jòs mi je ofi dátum *stampìron* u onì njìhov pasapòrat (11, 69).

starjò, è f – starija sestra: Da se nî starjò jòvìla iz ponìstre da cà cinin vònka, mislin da bi bìl tè nòci çapòl kanjùs (5, 103).

stàrust, -i f – starost; *dùc* ù *starust* – ostarjeti: a vèj nìkoga nî nònde na Tumbùn i u Bancìçu. Tukât èe da mì ìdemo nãmo kal *dùjdemo* ù *starust* (2, 79).

stīmer, -a m (engl. steamer) – parobrod: Tāmo posōl jedōn *stīmer*. Jo nē znon je nos vīdil – nī nos vīdil (1, 67).

stīt, stījen impf – čitati: grē jedōn covīk kojī je cīlu vrīme sidīl i *stīl* nōvine (6, 109).

stīva, -e f – skladišni prostor, utroba broda: Bēpo, dōbar būdi, trīdeset Sēljonih je u *stīvu* (5, 99).

stīvāla, -e pl -ih / stivōl f – čizma: Tūmba one dūge *stīvale* (4, 95).

stīvon, -o (-a) -u (-o) – naslagan, naredan: kako sardēle *stivōne* unūtra (2, 79).

stīvōvāt, -jēn impf – slagati, redati: Cīli dōn dō noći onīn cirkulāron pilōs stablā, kīdos grōne, *stivōjēs* trūpnjeve (11, 70).

stōpit, -in pf – zaustaviti se: ōlma su *stōpile* mākine (4, 95).

stōri krōj, stōrega krāja m – domovina, zavičaj: Jō son ga sāvol u *stōri krōj* (2, 77).

strakurīt, -in pf – zaboraviti: a onā mākina kal njuj dōs vēće fūrce tukō njuj dāt vēće vodē da je hlōdi. A Slāvo je tū bīl *strakurīl* (5, 99).

strāsīt, -in impf – bojati se: pōcel son se jō *strāsīt* (2, 76).

strējt, adv. (engl. straight) – pravo, ravno: *Strējt* pul Tresjōvca (2, 75).

strić (se), strīzēn impf – ošišati (se): Āslī smo *se ostrīć*. I menē je fermōl *strić* (1, 69).

strīt, -a m – ulica: Ondā smo govorīli is skovacīnima po Trestū, ca su ūjutro mēli rīvu i *strīte*, (5, 100).

strōda, -e f – ulica: Kal son se vrōtīl nōse i da ću u kūću gōre iz *strōde*, a milicionēr hōp iz kantūnā (5, 103).

stūva, -e f – peč za grijanje: Cīpōl son darvā i lozīl *stūve* po kancelarijima (3, 83).

stvōr, ōri f – stvar; *na stvōri* – ustvari: I ūn je ōlma vīdil ca jē *na stvōri* i dōl je nīsto pinēz (1, 68).

sūdit, -a m – građanin, podanik neke države: nīki ol nāsīh kojī su se polpīsīvāli kako Taljōnci, a Taljōnci ih nīsū prīmāli kako svoje *sūdite* (5, 104).

sūma, -e sgt f – granje vřijesa i ruzmarina koje se koristilo za loženje krušnih peći: otāc ti je pēk i ol tēga zivī ca mu tī nōsis *sūmu* za pēč krūh (4, 89).

sūnce, -a n – sunce; *pārst sūnca* – udaljenost za debljinu prsta ispružene ruke od donjeg ruba sunčeva kruga do horizonta – to je mjera za vřijeme – sunce će nestati iza horizonta za četvrt sata: Ōto ti prīnuć, a jōs je bīlo *sūnce*, *dvō pārsta sūnca* (4, 87).

surgāt, -ōn pf – usidriti: *Surgāli* smo blīzū sōme lantērne (3, 82).

surgāt se, -ōn pf – 1. usidriti se (usidriti brod); 2. fig. stići na sigurno ili poželjno mjesto: i *surgāli su se* pomālo u konōbu (2, 74); zovū me tāmo u direktūrā da je jelnō mīsto u avijōnu prōzno ako hoćū putovāt, ako nē, neka cēkon. Ma jō govōrin sonsōbon: »Ūn je bōlestan, svī po kāmповima, morē se sūtra zatvorīt kvōta, a sāl mi je prīlika za scīknut«, a jō se *sūrگا*. I jō son omākal (2, 77).

sviçôr, sviçôrà m – 1. zapovjednik ribolovne družine i najčešće vlasnik sredstava za ribolov; 2. titula kojom se izražava uvažavanje sugovornika: Tâl smo, sviçoru, bili šli na Palagrûzu (3, 81); Tâko ti je tô, sviçoru (3, 84).

sviřit, sviřin impf – 1. svijetliti; 2. svijetliti svjeçaricom pri lovu plave ribe: vřidili smo di sviřidu na Tresjâvac (2, 75).

svitovot, -ujen impf – savjetovati: Ūn je mëne sviťovol (8, 49).

svûder, adv. – svugdje: Kal si mlôd, ondâ je svûder dobrô (1, 72); tê vëceri smo svûder iskâli nâftu (11, 67).

T

tâl, adv. – tada: Tâl smo, sviçoru, bili šli na Palagrûzu (3, 81).

tânac, tônca m – ples: *drÛstveni tânac* – ples koji organizira neko društvo u mjestu: bila je nõvo sândula. NjÛ je Mãte Ūho bil dôbil na inkânat, na *drÛstveni tânac* (4, 86).

tânga, -e f (engl. tank) – cisterna, bazen: Sal na tí brÛd bilo je dvôdeset *tângih* (...), napÛnili smo sêdan *tângih*. Sâl smo svê ovô napÛnili, a u jelnÛ *tângu* je bilo petrôlja (4, 94).

tâpa, -e f – poklopac; *tâpa ol mâkine* – poklopac otvora za ventilaciju strojarnice na brodu: Ondâ je isplÛvola *tâpa ol mâkine* i jô potêgal, nabîl kôrke ispol njê i stôl na *tâpu* (4, 95).

tarafërma, -e f – kontinentalni prostor, teritorij bez doticaja s morem: Itôlija bi nos bila svîh vrôtila nõse da nî bilo Ujedînjenih nâcijih. Mî smo tÛ doznâli od ovîh ca su iz *tarafërme* bizâli (10, 65).

taramÛt, -a m – zemljotres: Kal smo dÛsli, mðre bit pÛl mÛje od Pârne Koze jô i Tônko is njêgovin brôdon, ispol nõs se je nõsla biljôvka, dvô pâsa ispol brôda. Tôte se nîkal nî vřidilo lnô. Ispol nõs biljôvka! Sal kakô je tÛ bilo, nè znon. Pòsli son cÛl da je bil *taramÛt* (5, 99).

tarmuntanêz, -a m – vjetar iz pravca sjevera koji podrřava stabilno vrijeme pogodno za plovidbu: A ovô je lipu vrîme, vò je bonâca, vò će pòsli potêgnit tarmuntanêz (8, 52).

tarmuntôna, -e f – 1. sjeverni vjetar; 2. sjevernjaça: I jô son ùvik pîtôl ðca ði je tarmuntôna (1, 67); Ostâvola non je tarmuntôna u ðesni kvartîr (1, 67); Sînko, sòmo nêka ti stojî zvîzdâ tarmuntôna priko ðesnega râmena. Strêjt si u Trîmide (2, 75).

têç, tecèn impf – 1. teçi; 2. propuřtati vodu: Vajâlo je sekât. Ti brÛd je *têkal* (8, 52).

têjp, -a m (engl. tape) – kazetofonska traka: Mojîh tristîpet gòdisç ðl kal son utêkal na mðre stât na *têjp* (8, 54).

tekêrit, -in impf (engl. take care) – brinuti se: kakô son jo bil dôli i *tekêril* ti motÛr, kakô son dôl vêçe spîda mâkini (4, 90).

temûn, -ûnà m – kormilo: *stôt na temûn* – upravljati brodom, kormilariti: Vozili smo nã tri veslã, a jedôn je *stôl na temûn*; *bit na temûn* – kormilariti: I sãl smo na *temûn* i glêdoj zvïzdù (1, 67).

tênda, -e f – 1. nepromoçivo platno, cirada; 2. šator: Zïvîl si u *têndu*. Pûska blizu têbe, bûsak kolo têbe, divjê zvîri (11, 70).

tenît, -tèn impf – tonuti: i kal je brûd pöcel *tenît* (5, 97).

tî, pron. – taj: i svî tî pût ca son ucinîl (4, 89); is *tîn* motòron ca grês (2, 75).

tikèta, -e f (engl. ticket) – karta, ulaznica: Ala u kîno, a tãmo kîno durô nûc i dôn. Somo ìdes nûtra, plôtis jedôn pût *tikètu* (1, 70); U Nãpoli son dðbil *tikètu* i na »Mãrka Põla« son se vajòl ukarcãt (4, 93).

tîmbar, -bra m – 1. pečat; 2. potvrda: Tu mi je dðlo jelnu mõlu satisfãkciju u tẽmu da je tû potvordîlo mojê uvjerẽnje da je ubijẽn. Tû je bîl *tîmbar* nãvar *tîmbra* (6, 112).

tîr, -a m – hitac: Cûjen *tîr*. Tû je vojnîk pûcol ù me (4, 87).

tîrãt, tîron impf – potezati; npr. imper. *tîra*: Cãpa svè, *tîra* (2, 76); Kal je »Risorgimẽto« zadîmil, a levût svî u pînu. I *tîra* nos, *tîra* nos (4, 91).

tît, hoçû (çu), perf. sg *tîl* -a -o, pl *tîli* -e -a – htjeti: Ali jò nîsôn *tîl* uèc (4, 87).

tîtri, -ja m – vrsta drveta u australskoj džungli: Naucîl si ca je gîmblet, ca je mõro, ca je sãmigam, rîvergam, *tîtri* – svè vòrsti darvã (11, 70).

tîh, tlehã m – 1. tlo; 2. pod: Onî bi bîli ìsli lèc i izgõsîli svîcû, a ondã bi jò ìsal lèc po tlehû (10, 66).

tobãk, -ãka m – duhan: dÛsli su na brodù – døj njin *tobãk* (2, 76).

tòko, adv. – 1. toliko; 2. puno: jò govòrin nÿima da se ne bî tîl isporcãt radi tẽga ca su me vèc *tòko* pûtih zatvõrali i mèni je vèj bîlo dðsta zãtvora (3, 81); I ti brûd se je rasÛsîl, a bîl je na *toko* mîst cimentõn jerbo je bîlo ìzagnjilo svè (8, 51).

tolîko / tòko, adv. – 1. toliko; 2. puno: Svãki dôn smo slÛsoli Glãs Amèrike. I mî smo cûli da èe Amèrika prîmît *tolîko* mijõrih prõfugih (5, 105); A tî brûd je stòl onõndi di je sãl peskarîja (...) Tû je stòlo na krõj *tòko* vrîmena (8, 51).

tõncot, -õn impf – plesati: I vîdin ga – *tõnco* is jelnûn sinjorînun (9, 59).

tonulõda, -e f – tona: Sãl kal smo ùjoli sedan-ðsan tonulõdih vèce nẽgo ca mðre stãt u tãnge (4, 94).

tõrkãt, tarcîn imper. tõrcî, tõrcîte i tõrc, tõrcote impf – trçati: Svãk je *tõrkõl* ca sè je dogodîlo (11, 41); Onî pöceli za nõn *tõrkãt* (1, 70).

tõst, tãsta m – tast: Bîl je mèni *tõst* Tõnci na brodù (6, 109).

tõte / tõtî, adv. – tu: Jãnko je ostòl *tõte* (1, 68); Onî su znãli da se jò *tõtî* nîndri vartîn (4, 87).

tovõr, -ãra m – magarac: Jõ son bîl *tovõr* kojî je tû nosîl (4, 86).

tovarcîc, -a m – dem. od tovor – magarçîc: Hodîl son is jelnîn tovarcîcon po Kostîrni (10, 64).

tradivât, òjèn impf – 1. posustajati, gubiti snagu, venuti: mākina je pòcela kasjât, pòcela *tradivât* – fermala (5, 99); 2. gubiti nečije povjerenje.

trājìt, -in impf (engl. to try) – pokušati: *Trājili* su svākako (4, 95).

trèfit, -in pf – dogoditi se, slučiti se, potrefiti: a nòn *trèfil* onì jèmper ispàst (5, 101).

trāpula, -e f – zamka: Tū nos je spòšilo da nìsmò upāli u *trāpulu* kojū su non bìli namìstili (9, 61).

trībìt, -ìbin impf – trijebiti: *trībìt rìbu* – izvlačìti rìbu zaglavljenu u mreži: Ondā son jò pītòl rìbore kojì su *trībìli gavùnè* (7, 45).

trìbul, -a m – muka, neprilika, komplikacija: Sèst misècìh *trìbula* za dùc òpet na ìstu mìsto (5, 104).

trìnkun, -ùnā m – donji dio debla i korijen stabla: Zmajè su bìle òpasne. Dìgod su nùtra u sùpjemu *trìnkùnù*. Āko te ugrìzè ìmos trì minùta zivotā (11, 70).

trìp, -a m (engl. trip) – jedan izlazak na rìbe (vrijeme od polaska do povratka s ribolova): Ucinìli mî parvì *trìp* (1, 72).

tròbākul, -ākula m – drveni teretni brod nosivosti 60 do 200 tona; zdepasti brodovi tupa pramca, obično s dva jarbola: Ūn je bìl na *trobākul* »Humāc« (5, 97).

trùpanj, -nja pl -evih m – balvan, trupac: Cìli dòn dò noći onìn cirkulāron pilòs stablà, kìdos gròne, stivòjès *trùpnjeve* (11, 70).

tù, pron. – to: ù tu vrìme kal smo bìli u Njèmasku (1, 71); iron. i pej. s imenicom u G: *Tù* je bròda bìlo ùsko, vèrgulo (8, 52).

tukāt, -òn impf. – trebati, morati: i tākò smo vozìli kako tukò (1, 67); *Tukālo* je fermāt u Lion (1, 68).

tumbāt, -òn pf – baciti: *tumba* one dùge stivāle (4, 95).

tumbòvāt, -jèn impf – bacati: vìdili smo film kakò su amerikònski vojnìci, kal su osvojìli lògor Dachau, *tumbòvāli* zatvorenìcima cìkulòtu, *tumbòvāli* pakète (7, 2).

tūna-bot, -a m – tunolovac: Jò son rìbol po cìlemu Oceānu. Ol Austrālije i New Zelanda do Samoa. Tū su bìli vèliki *tūna-boti* (4, 94).

tūrik, -a m – utarak: tū je bìl *tūrik* ùjutro (6, 108).

tutuvica, -e f – trava oštrih bodlja, korov poput kupine: Jo vèce vòlin onònde jèlu stìnju i glèdot onu *tutuvicu* i onè, onè, kakò cú ti rèc, kupìne po Svètemu Mihovìlu nego svì Hollywood (2, 73).

tvòrd, -òrdo (-à) -òrdu (-òrdo) – 1. tvrd; 2. fig. uporan, odlučan, nepopustljiv: Da je bìlo bìt *tvòrd* ne bì te bìli pofròli (7, 48).

tvòrdo, m – fig. tlo, kopno: Kal se je vèj oslobodìl, kal je cùtìl da je nā *tvòrdo* (2, 78).

U

ucinìt, -ìn pf – učiniti; *ucinìt pùt* – prevaliti, prijeći: i svì tì *pùt* ca son *ucinìl* (4, 89); provesti vrijeme: Tòti smo *ucinìli mìsec dòn* (1, 70).

udrīt, ùdren pf – udariti: a mī smo *udrīli* u lnò (5, 99)

ugrodīt -òdin pf – sagraditi: I tãko son *ugrodīl* fãrmu ol sedandesèt mijjõrih kokūs (2, 78).

ujõt, ùjmen pf – 1. uloviti; 2. fig. dobiti batina: Tò je bīla jelna nùc kal son mīslīl da ću *ujõt* bõtīh (5, 103).

ulīt, -jen pf – 1. uliti; 2. prelitī rub broda (o valu): U tẽmu momẽntu *ùlilo* je, a jò iscocīl na drũgu bõndu i brũd se nadrẽtil (8, 52).

ùme, praepos. – između: Govorīlo se da kal bi dũslo do cẽga da bi te ubīli. A jò son bīl *ume* tẽ (9, 55).

ùra, -e f – sat (kronološki): pri nẽgo dũjde ta *ùra* (1, 68).

urtãt se, òn pf – dodirnuti se: i kal se je onī gũc urtòl obo bõndu ol kòće, ona prõva mu se je rascīpãla, raskrīcãla i òlma se je pòcel nalīvãt mõra (1, 68).

usparvũ, adv. – upočetku, isprva: Sal usparvũ bīlo je interesãntno (11, 69).

uzẽc, uzezẽn pf – 1. zapaliti vatru, svijeću; 2. zapaliti feral na svjećarici, početi svijetliti svjećaricom pri lovu plave ribe na nekoj ribolovnoj poziciji: A Sćũlini su cẽkoli za uzẽc na Mezupòrat. Onī su bīli sũrgoni onõndi do mulīca, svã trãta jer je bīl mīsec, i cẽkaju dokle mīsec zapãde za pũc uzẽc (5, 98); A Bẽpica je vẽc uzẽgal na Balũn (5, 98).

V

vãdit, -in impf – vaditi; vadit sliku – snimati: Onī su te sũike vãdīli kal su onẽ kòće taljõnske hođīle (4, 91).

vãko, adv. – ovako: A nī, nī, Sẽka, nego ovãko (2, 74).

vãla, -e f – uvala: oputil mãkinu, izõsal iz vãle i pul Visã (4, 87).

valīza, -e f – kufer; dem. valīzica: imãli smo jelnũ mõlu valīzicu (1, 68).

vãmo, adv. – ovamo: a postofī letẽ vãmo i nãmò (2, 74).

vaparẽt, -a m – parobrodic: I ondã smo òtle īsli jelnīn vaparẽton (5, 104).

vapòr, -a m – parobrod: Cẽkomo vapòr da se akuzò jer nẽcẽmo mī u Komīzu prī vapòra. Òto ti vapòr iza pũnte Knjẽzerata (5, 102); *vẽli vapòr* – parobrod koji je saobraćao na dužoj relaciji od lokalne veze sa Splitom, koju je održavao *moli vapor*: Bīli su u sãndulu dvò kojī su mīslīli brũd istẽgnīt võnka, ali *vẽli vapòr* je *iskarcõvòl* i lẽtrika – ne mõres utẽc ako lẽtrika svīti ol vapòra (5, 103).

vãs, adv. – sav: Lavurãlo se je po vas dõn (8, 49).

vãvik, adv. – uvijek: I tãko kal son jò tu pòcel mīslit, *vãvik* son imòl nã pamet kakò ću jelnẽga dõna utẽc òdovle (8, 49)

vazẽst, vãzmen pf – uzeti: Cvãjtak da grẽ vazẽst nãftu; *vazẽst* vrĩme: I sãl to *vãzme* jelnũ mīsec dõn (1, 68).

vẽj, adv. – više: ali njegòvi dõma doznãli zã tu i *vej* nī mògal dũc do tẽ gũndule (9, 26); Sal ko cẽ *vej* znãt (1, 67); *Vej* se nī mòglo is njīn zīvīt (2, 77).

veltrîna, -e f – kredenac, kuhinjska vitrina: Ti ìmos *veltrînu* i tvojà je lipjo (2, 79).

verdûra, -e f – povrće: Interesântno je da je iz tê Rûdice dðsta jûdîh dohodîlo u Komîzu i kuda rîbori i kuda targûvci *verdûre* i voçô (7, 45).

vêrgul, -o (-a) -u (-o) – sklon izvrtanju, nestabilan (osobito za brod): Tû je brôda bilo ùsko, *vêrgulo* (8, 52).

vêselo, adv. – brzo: I ondâ *vêselo* pðceli kùpit kû co ìmo za dîcu (5, 106).

vestîd, -â m – odijelo: u jedôn sîvi *vestîd* na bîle rînge (6, 109).

vezât se, vëzen pf – 1. vezati se; 2. vezati svoj brod za obalu ili za drugi brod: Nôjpri kal smo dÛsli, *vezâli* smo *se*. Sal tukô iskarcât imovînu (2, 76); *Vezi* smo *se* nôndi na sîke, na rðke (4, 89).

vî, pron. – ovaj: bonâca kako ùlje, ma tû je bîlo ìsto kako *vî* stûl (2, 75).

vî, pron. – ovi: A ca sÛ *vi* vðde – jo govðrin – skðji (2, 75).

vîcast, -o (-a) -u (-o) – lud, çaknut, šašav: Alâ, mÛstre, ca si *vîcast* (2, 77).

vîdit se, -in impf – 1. vidjeti se; 2. fig. u izrazu *ne mðc se vîdit* – ne moçi se prilagoditi, ne uklapati se u neku društvenu sredinu: Ali ca çÛ ti, *nî se ùn* u Amërike *mðgal vîdit*. Ni un *mðgal* bez Komîze kako ni rîba bez môra (2, 78).

vô, pron. – ovo: I môsu rukîma *vô-nô* i holçâli (izrazom *vo-no* sugerira se neodređenost, nejasnost onoga što se događa) (2, 74).

vodâ, -e pl -îh / vûd f – 1. voda; 2. plima; 3. kiša: zivîli smo u Calgury kal se ni lavurâlo, kal su bîle vÛlike *vðde*, kal se nî u sÛmu mðglo intrât (11, 69).

vðde, v. ovode.

vðdi, v. ovode.

vôga, 2. I sg i pl imperativa – veslaj, veslajte: Mî smo azvÛlto niz Pârnu Kozu i *vôga* i *vôga* i *vôga* (...) (1, 67); kalâli jîdra i *vôga* i *vôga* i *vôga* (5, 103).

vôjât, vðjen impf – ljuljati, valjati: Onda jô, kakð je *vojâlo*, iskocîl son jô u levÛt (4, 90).

vòko, adv. – ovoliko: *vðko* je pasôl ol mÛne (4, 95).

voltadûra, -e f – zavoj, okretište na putu, cesti.

voltât (se), -ôn pf – okrenuti (se), skrenuti s pravca kretanja: »Fafilî ste ròtu.« I ondâ su *voltâli* (3, 81); Brûd se je *voltôl* nâpuko i jô iz kolûmbe skocîl ù more (4, 95).

voltôvât (se), -jÛn impf – okretati (se): ðto ti patrôlni (...) i *voltôjÛ* se i ðvo ti ga nô (4, 87).

vônka, adv. – vani: Onð kal smo spôli *vônka* ni prôlo se nî nîsta (1, 69); a kal bi dÛsla neðija, da bi mðgal pÛc is mojàma pñjatejima *vônka*, nîsôn imôl postðlih za pÛc *vônka* (8, 49).

vônka, adv. – na puçinu, na otvoreno more: a ondâ kal ucini lipu vrîme iz Svëca pÛc pul *vônka*, a *vônka* su taljðnske kðçe (9, 57).

võrsa, -e f – vrša, od žice ili mreže napravljena zamka za ribe i rakove; *stāvit võrsu* – spustiti vršu u more radi ribolova: Ûn bi bîl ïsal svāku populnē posli lavūra *stāvit võrsu* na Sike. Bîl bi ùjol ùgora, marīnu i tāko (8, 50).

vozît, -in impf. – 1. voziti; 2. veslati: Sinjāli smo rōtu i tāko smo *vozîli*. I *vozîli* smo, mīnjāli smo se mōre bît svāku pûl ùre, ùru (5, 103) v. zavest.

vrîme, vrîmena n – 1. vrijeme (kronološko): A bîlo je *vrîme* od figonj (sezona lova liganja) (1, 67); 2. vrijeme (atmosfersko): Bîlo je lîpu *vrîme*, çoro, vîdi se zvîzdē (1, 67).

vragomētan, -o (-a) -u (-o) – sklon šali, lukav, domišljat, okretan: A bîl je jedōn *vragomētan*, kal bi bîl dūsāl gospodōr ol āuta i nōsāl ga di spî, ùn bi mu bîl rēkal: »Ovð je mojē āuto!« I dokle òn nōjde miliciju, ùn bi bîl holcōl – ïsal u drūgu āuto (1, 69).

vrōta, plt – ih /vrôt f – vrata; *Splîtsko vrōta* – tjesnac između Brača i Šolte: a jō son patrōlnega cûl di je kroz *Splîtsko vrōta* ïsal nūtra (4, 87).

vùje, adv. – bliže: Priko dēsnega rāmena glēdos zvîzdù tarmuntōnu, ali tukō malo *vùje*, cetardesēt ï pet grōdîh od rāmena da ne dūjdes na Palagrūzu (4, 89).

vûlta, -e f – 1. vrzni uzao (jednostruki i dvostruki); 2. obilazak u krugu, obično radi izviđanja: Otāc je ucinîl *vûltu*, Bōris je ucinîl *vûltu* i dūsli unūtra, u konðbu (2, 74); kal otò ti avijōn. Çoro se je vîdila carnjēno zvîzdā. Naprāvîl je jîr kolo nōs (...) Ondā je ucinîl *vûltu* jelnù, onda drūgu (4, 90).

vûnj, vōnja m – vonj, miris: Ìsti zeromādi, ïsti vrîsi, ïsti *vōnji*, ïste tvīce, ïsti vîtar, a nīnder nîkoga (11, 71).

Z

zâ, praepos. – za; *za Vîs* – južna strana otoka Visa (sjeverna – *pol Vîs*): Dūsli mî *za Vîs* (9, 60).

zajôt, zōmjēn pf – posuditi: a tū son jō bil *zājol* (1, 72); Na tānac jō son mōral cēkot brāta da zatōncō i da mi *zōmje* jakētu da jō ïden zatōncot (10, 64).

zakarāmat se, -ōn pf – uprljati se u katran: Bîl je nîki katrōm doplîvol na zōlò. Svî *se zakatramāli* (8, 51).

zaklōpjēn, -o (-a) --u (-o) – zaključan: i ako nōjdes zatvōrenu āuto da nî *zaklōpjenu*, nūtra zaspîs mālo (1, 69).

zālovot se, -ujēn impf – izraziti sućut rukovanjem pri čemu se kaže ožalošćenomu: »Jō ti se *zālujen*«: Dūsla je (...) i *zālovolā* mi se je (6, 108).

zānerāt, -ēren pf – zarōniti: Būta se pōl more, *zānerî* dokle pasō, a kal pasō ispîhnî (5, 104).

zapacōvāt, -ōjēn impf – 1. začepljivati; 2. zauzimati prostor: Onāko izgubjēn setōl bis po tēmu lôgoru, a tū je *zapacōvālo* za cîlu Komîzu (10, 66).

zardāt se, òn impf – usuđivati se: Nîsmō se mî *zardāli* njēmu tu pomðc naprōvjāt da se ne bî kû domîslil (1, 67).

zasijât, -ôn pf – 1. zaveslati veslima prema natrag; 2. zapjeniti more naglim povlačenjem nekog predmeta kroz morsku vodu: Znôs onî brūd kal je dūsāl dōli, nalōdjen brūd, pok onîn jōrbulon kakō je tū *zasijālo* mālo ol mēne (4, 95).

zaskūrīt se, -urin impf – smračiti se: a mī ćemo bīt na Bīle stīne i ondā ćemo holčāt kal *se zaskūri* (1, 67); Cīn se zaskūri vajō pōrtit (5, 103).

zaskurivāt se, ijèn impf – smračivati se: Cīn se je pocelo *zaskurivāt* (...) Cvājtak da grē vazēst nāftu (2, 74).

zatōncot, -ôn pf – zaplesati: Na tānac jō son mōral cěkot brāta da *zatōncō* i da mi zōmje jakētu da jō ĩden *zatōncot* (10, 64).

zavēst, zavezēn pf – 1. pokrenuti brod veslanjem: Kakō smo *zavēzli* da smo Dīnji ismocīli gāce na prōvu ol brīve (5, 104); tāmo smo se ukarcāli i *zavēzli* (1, 67); 2. pokrenuti brod motorom: Kal smo *zavēzli*, da si vīdil tū, jōs je kōca bīla ũ more (...) kapitōn je otvorīl onī pōkriv ol mākine i zavīkal je dōli makinīsti: »Tutta la forza!«; 3. zaplivati: Brūd se je voltōl nāpuko i jō iz kolūmbe skocīl ũ more i *zavēzal* mālo (4, 95).

zelēni, -ega m – fig. dolar: Ma mōre bīt nē znon kū, nīti te kū pīto ca sī ni kojī si nego je ĩmos *zelēnih*. *Zelēni* ti je nōjboji prījatej George Washington – sīlika njegōva (2, 78).

zēn, zēno (zēnā) zēnu (zēno) – željan, koji žudi: Pinēz nī da cō kūpis. Svēga je za kūpīt, a mī *zēni* svēga (7, 5); Iz Parīzā u džūnglu, iz kūce u tēndu, ispri jūdīh meju bestijōm, a *zēn* zivotā (11, 70).

zēp, zepā m – džep: Bīlo je polugōdiste i imāli smo svjēdozbe u zepū (7, 44).

zermōn, -a m – rođak: dūsāl je mēni *zermōn* is kojīn son zājelno utēkal iz Kānade (1, 71).

zermōna, -e f – rođakinja: Dūsāl son u Los Angeles i tāmo me je docěkola *zermōna* (9, 62).

zeromōd, āda m – ruzmarin: i unūtra su mu nōsli līst zeromāda kako je bīl mūcen (6, 112); isti *zeromādi*, ĩsti vrīsi, ĩsti vōnji, ĩste tvīce, ĩsti vītar, a nīnder nīkoga. Pūsti skūj nasri mōra (11, 71).

zidōr, -ōrā m – zidar; *pūc za zidōrā* – opredijeliti se za zidarsko zvanje: Da ću *pūc za zidōrā*, a ni mēne pītāju da tukō da ĩden u skūlu (2, 77).

zīmno, adv. – hladno: E ma sāl je pōcelo bīt *zīmnije* (1, 70).

zīvu, -ega n – tovarna stoka: Cuvāli smo *zīvu* jō i nōno (11, 71).

zlāmen, -a m – znak križa (u ime Őca, Sīna i Dūha Svētoga, āmen): Pokōjan Bōris kal smo se karcāli za utēc nā Bod i kal smo pustīli cīme, ovēga mi *zlāmena* ako ti lāzen, tūcē ōsan ũrih na Komūnu (2, 77).

zmajā, -e f – zmija: *Zmajē* su bīle ōpasne. Dīgod su nūtra u sūpjemu trinkūnū. Āko te ugrīzē ĩmos trī minūta zivotā (11, 70).

zō / zā, praepos – za; zbog duljenja vokala *a* pod akutom mijenja se kvalitet te *a* daje *o*: Ondā je Bēpo rēkal *zō* me Čākariću (10, 66).

zobûj, part. – tobože: Ondã su bîli pokûjnega Mômota zatvorîli *zobûj* da kvãri ðmladinu, da je ûn ûčitelj zlá (3, 83).

zôc, pron. – zašto: Kal son se jô bûnîl da *zôc* tô, ovî ca su bîli na vlãst bîli bi rêkli (9, 55).

zôlnji, -o -u – zadnji: Mî smo bîli *zôlnji* kojî smo utêkli iz Komîže (11, 67).

Zudîj, ñja m – Židov. A komandônt ol Ingîezih (...) bîl je nîki Samson, Zudîj (7, 6).

zûgi, plt -ih – boćalište: pasôl son nîz *zûge* (4, 88).

zvîzdã, -e f – zvijezda; sinonim za sjevernjaču: Somo po *zvîzdî* smo hòli. Ostãvola non je tarmuntôna u dêsni kvartîr (...) Ali dûslo je vrîme da vej nî potřîba vozît. I sãl smo na temûn i glêdôj *zvîzdû* (1, 67).

Joško Božanić

THE HOLE IN THE IRON CURTAIN

Summary

Under the same title the author published six stories in Čakavska rič, 1992, num. 2. In this paper he completed his theme with next five stories and with a very detailed dictionary in which dialectal words are explained in standard Croatian language.

These stories the author had recorded in Komiža (the island of Vis), and in USA among the Croatian emigrants from Komiža. As guest of Croatian Fraternal Union the author visited in 1990 the colonies of emigrants from Komiža in San Pedro (California) and Bellingham (Washington State).

The theme of all these eleven stories is the exodus from the Croatian islands after the Second World War when thousands of islanders escaped from the Iron Curtain to the free world.

These stories are told in the authentic island dialect spoken in Komiža. Although set in the English speech environment, this ancient dialect clearly preserves its identity on the level of phonetics, morphology and syntax. The influence of English is only seen on the lexical level.

The author emphasizes the possibility of reception these nonfictional stories as having literary values. These stories belong to a type of memorate which is characterised by the narrator's personal experience.